

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Logistično inženirstvo
Modul: Vojaška logistika

VARNOSTNA PODJETJA IN SLOVENSKA VOJSKA

Mentor: dr. Vojko Obrulj
Lektor: Ksenja Lorber, pr. uč. slov. in knjižn.

Kandidat: Dejan Čengić

Ljubljana, avgust 2015

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, doktorju Vojku Obrulju, za njegovo pomoč, ideje, spodbude in osebni čas, ki mi ga je namenil pri pisanju diplomskega naloge.

Zahvaljujem se lektorici profesorici Ksenji Lorber, ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Posebna zahvala gre moji partnerici Katji, ki mi je kljub lastnemu študiju nudila nesebično pomoč in podporo pri pisanju diplomskega dela.

IZJAVA

»Študent Dejan Čengić izjavljam, da sem avtor te diplomske naloge, ki sem jo napisal pod mentorstvom dr. Vojka Obrulja.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo te diplomske naloge na spletni strani šole.«

Dne: 7 avgust 2015

Podpis: Dejan Čengić

POVZETEK

V času velikih globalnih, družbenih in političnih sprememb se je posledično spremenilo tudi varnostno okolje doma in po svetu. Grožnje velesil in blokov, kot je obstajala v času hladne vojne, ni več, tudi zaradi širjenja zveze NATO in partnerstva za mir na vzhod ter globalne trgovine. Seveda je pri velesilah še ostala težnja po vsaj ekonomski globalni prevladi.

Današnje varnostne grožnje so poleg naravnih nesreč in napadov terorističnih organizacij, ki se najbolj odražajo na bližnjem vzhodu in Afriki, tudi kibernetiski napadi računalniških hekerjev na državne inštitucije. Skladno s tem sta se zelo spremenila način vojskovanja in izvajanje vojaških operacij, ki niso samo kinetične ampak predvsem stabilizacijske narave. S tem so tudi pripadniki oboroženih sil in varnostnih služb izpostavljeni večplastnem in asimetričnem okolju, ki je veliko bolj kompleksno kot klasično konvencionalno vojskovanje.

Seveda je današnja ekonomska situacija doma in po svetu prisilila države in organizacije na krčenje kadra in k racionalnejšemu gospodarjenju oziroma delovanju. Nasplošje so slabše ekonomsko stanje najbolj občutile nacionalne vojske doma in v državah organizacije NATO (North Atlantic Treaty Organization). Republika Slovenija, kot majhna država z majhnimi finančnimi izdatki za vojsko, vse več pozornosti namenja vsestransko usposobljenimi manjšimi skupinami, ki so kos različnim situacijam tako doma kot v tujini.

V tujini se že nekaj časa uveljavlja praksa, da regularne vojske povabijo k sodelovanju varnostna podjetja in posameznike, ki razpolagajo s potrebnim znanjem in tudi potrebno opremo. Na ta način je sodelovanje koristno, saj ni potrebno na nekaterih področjih angažirati oboroženih sil, kar pripomore k občutnemu zmanjšanju obsega števila vojakov, ki jih države pošiljajo na naloge doma in v tujini.

V diplomski nalogi bomo raziskali možnost sodelovanja Slovenske vojske in varnostnih podjetij tako na domačih tleh, kot tudi v tujini.

KLJUČNE BESEDE:

- globalno varnostno okolje,
- varnostna podjetja,
- Republika Slovenija.

ABSTRACT

In the times of grand global, social and political change we are also faced by a changing security environment at home and around the world. The threat of great powers and blocs, as in the time of the Cold war, is gone. That is in part due to the expansion of the NATO alliance and the Partnership for Peace towards the eastern regions as well as due to global commerce. Even so there is still a tendency for at least global economic superiority left in the minds of major powers.

Today's security threats are, alongside natural disasters and terrorist attacks, which are most common in the Middle East and in Africa, hacker attacks on national institutions. In accordance to this fact there has been a major change in how military operations are conducted and the very style of warfare itself. Modern military operations are not only kinetic in their nature, they are mainly a stabilization oriented operations. This means that the members of the respective armed forces and security services are exposed to multi-layered and asymmetrical environment, which is far more complex than regular conventional warfare is.

Nowadays countries around the globe are forced in to cutting expenditure and laying off personnel as well as more rational military economics due to the state of their respective economies. In general the worsening economic conditions were felt more by regular national armies and armies of NATO alliance. Republic of Slovenia, as a small country with small military budget, is putting more and more attention to well versed highly trained small battle groups, that are capable to handle different situations both at home and abroad.

There is a long standing practice in other countries of regular armies inviting the cooperation of security companies and individuals with necessary knowledge and equipment. This allows a beneficial cooperation as it opens areas of service where regular armies are not needed which brings a noticeable reduction in the number of military personnel, sent abroad by their governments.

In my assignment we shall offer a research of a cooperation of the Slovene army and security companies, both at home and abroad.

KEYWORDS:

- global security environment,
- security companies,
- Republic of Slovenia.

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	PREDSTAVITEV PROBLEMA	1
1.2	CILJI NALOGE	1
1.3	PREDSTAVITEV OKOLJA.....	2
1.4	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE	2
1.5	METODE DELA	2
2	ZAKONSKE PODLAGE ZA DELOVANJE VARNOSTNIH PODJETIJ V REPUBLIKI SLOVENIJI	4
2.1	SPLOŠNO O ZASEBNEM VAROVANJU V REPUBLIKI SLOVENIJI	5
2.2	ZBORNICA ZA RAZVOJ SLOVENSKEGA ZASEBNEGA VAROVANJA.....	6
2.3	PRAVILNIK O IZVAJANJU STROKOVNEGA USPOSABLJANJA IN IZPOPONJEVANJA VARNOSTNEGA OSEBJA.....	7
2.4	POOBLASTILA VARNOSTNIKOV IN VARNOSTNEGA OSEBJA	9
3	SLOVENSKA VOJSKA	11
3.1	SESTAVA SLOVENSKE VOJSKE	12
3.2	NALOGE IN DELOVANJE SLOVENSKE VOJSKE V MEDNARODNEM OKOLJU	13
3.3	POOBLASTILA IN NALOGE VOJAŠKIH POLICISTOV	16
4	VARNOSTNA PODJETJA V REPUBLIKI SLOVENIJI	18
4.1	INTERVJU Z VODILNIMI VARNOSTNIH PODJETIJ V REPUBLIKI SLOVENIJI.....	22
4.2	UGOTOVITVE O DEJAVNOSTIH VARNOSTNIH PODJETIJ V REPUBLIKI SLOVENIJI ..	23
5	VARNOSTNA PODJETJA V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE	24
5.1	NORMATIVNI PREDPISI ZA DELOVANJE VARNOSTNIH PODJETIJ V EU IN NATO	24
5.2	MEDNARODNI PRAVNI VIDIK ZA DELOVANJE ZASEBNIH VARNOSTNIH PODJETIJ ..	25
5.3	VARNOSTNA PODJETJA V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE	27
5.4	INTERVJU Z VODILNIMI V VARNOSTNIH PODJETIJ V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE	30
5.5	UGOTOVITVE O DEJAVNOSTIH VARNOSTNIH PODJETIJ V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE	31
6	ANALIZA UPORABE VARNOSTNIH PODJETIJ ZA SLOVENSKO VOJSKO	32
6.1	PRIMERJAVA POOBLASTIL VARNOSTNIKOV IN VARNOSTNEGA OSEBJA V REPUBLIKI SLOVENIJI Z VOJAŠKIMI POLICISTI SLOVENSKE VOJSKE	32
6.2	PRIMERJAVA TUJIH VARNOSTNIH PODJETIJ S SLOVENSKIMI VARNOSTNIMI PODJETJI	35
6.3	POGOJI ZA SODELOVANJE VARNOSTNIH PODJETIJ S SLOVENSKO VOJSKO	35
7	ZAKLJUČEK	39
	PRILOGE	44

KAZALO TABEL

Tabela 1: Sestava Slovenske vojske	13
Tabela 2: Primerjava ukrepov varnostnikov po zakonih o zasebnem varovanju iz let 1994, 2003 in 2011.....	38

KAZALO ORGANIGRAMOV

Organigram 1: Organizacija podjetja IBS, d. o. o.....	21
Organigram 2: Primerjava organiziranosti med vojaško policijo in varnostnim osebjem	32
Organigram 3: Primerjava nalog med vojaško policijo in varnostnim osebjem	33
Organigram 4: Primerjava pooblastil med vojaško policijo in varnostnim osebjem..	34

KRATICE IN AKRONIMI

ZRSZV:	Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja
SV:	Slovenska vojska
RS:	Republika Slovenija
MORS:	Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije
PSSV:	Pravila službe v Slovenski vojski
EU:	European Union (Evropska Unija)
ZZavS:	Zakon o zasebnem varovanju
NATO:	North Atlantic Treaty Organization (Organizacija severnoatlantskega sporazuma)
OSCE:	Organization for Security and Co-operation in Europe (Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi)
EUBG:	European Battle Group (Bojna skupina Evropske unije)
ROE:	Rules of Engagement (pravila delovanja vojska v mednarodnem okolju)
NRF:	NATO Response Force (NATO odzivne sile)
CoESS:	The Confederation of European Security Services (Konfederacija evropskih varnostnih služb)
VIP:	Very important person (zelo pomembna oseba)

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

Primernegega odziva na kompleksno krizo ni mogoče najti samo znotraj ene organizacije, kar pomeni, da se s kompleksnostjo in intenzivnostjo krize povečujeta število vključenih akterjev in kompleksnost kriznega menedžmenta. Različne kategorije problemov oziroma dimenzije ogrožanja varnosti zahtevajo različne odzive, katerih nosilci so različne organizacije. Krize se s časoma spreminjajo in tako se mora spreminjati tudi telo vključenih organizacij, vendar vsaki dimenziji ogrožanja varnosti ustreza neka »matična organizacija« ali skupina »matičnih organizacij«. Dynes (1974, str. 169) meni, da aktivnosti oziroma organizacije, ki so najbolj relevantne za prevladujoče vrednote v krizi, postanejo »kritične organizacije«. Nekatero druge organizacije pa sploh niso kritične za reševanje problema in so v tem smislu defunkcionalizirane. Vojaški spopad na primer ne pomeni zgolj delovanja nacionalnih oboroženih sil, temveč tudi obveščevalnih služb, policije, gasilcev, civilne zaščite, zdravstva, gospodarskih, okoljskih varnostnih instrumentov itn. (Prezelj, 2005, str. 58–59).

V sodobnih demokratičnih družbah je vojaška organizacija tesno vpeta in povezana s civilnim okoljem. Ta sistemska prepletenost je povezana v sistem civilno vojaškega sodelovanja. V civilnem in vojaškem okolju se oborožene sile pri opravljanju nalog tako v domačem kot mednarodnem okolju srečujejo v različnih situacijah, ko medsebojno sodelujejo z varnostnimi organi, kot so določena privatna varnostna podjetja v cilju zagotavljanja določene stopnje varnosti in miru ter zagotavljanja strokovnosti na področjih, ki jih redne vojske navadno ne opravljajo.

Zasebna varnostna podjetja so registrirane pravne osebe, ki navadno ponujajo storitve s področja varovanja oseb in premoženja ter tehničnega varovanja. Varnostna podjetja nudijo tudi raznovrstna usposabljanja na raznih področjih varovanja, ki jih bom opisal in analiziral v diplomski nalogi.

1.2 CILJI NALOGE

Namen diplomske naloge je prikazati možnosti in načine sodelovanja Slovenske vojske s zasebnimi varnostnimi podjetji v Republiki Sloveniji.

Skozi raziskovalni del je predstavljen in analiziran pregled možnosti prenosa dela varnostnih nalog, ki jih izvaja Slovenska vojska, na varnostna podjetja ter s tem možnosti izmenjave strokovnega kadra predvsem zaposlitve pripadnikov Slovenske vojske v varnostnih podjetjih po preteku pogodbe za vojaka, katero imajo

posamezniki sklenjeno s Slovensko vojsko oziroma z Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije.

Z analizo stanja na tem področju smo preverili možnosti sodelovanja zasebnih varnostnih podjetij pod okriljem Slovenske vojske na mednarodnih operacijah kriznega odzivanja in na mirovnih misijah.

1.3 PREDSTAVITEV OKOLJA

Slovenska vojska je vpeta v domače in mednarodno okolje in je poleg klasičnega vojaškega delovanja tesno povezana tudi z civilnimi sferami, tako domačimi kot tujimi. V diplomskem delu smo analizirali delovanje Slovenske vojske z vidika povezljivosti opravljanja nalog, ki jih izvajajo enote na mednarodnih misijah in možno vpetost zasebnih varnostnih podjetij v okvir delovanja Slovenske vojske skladno z domačo zakonodajo in mednarodnim pravom na posameznih kriznih področjih.

1.4 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

V Republiki Sloveniji ni veliko zapisov ali raziskav o delovanju varnostnih podjetij na različnih misijah v mednarodnem okolju. Prav tako je zelo malo podatkov, da bi varnostna podjetja sodelovala s Slovensko vojsko doma ali v tujini. Zaradi tega so v diplomski nalogi prikazani trenutni način delovanja varnostnih podjetij in Slovenske vojske ter ocena možnega sodelovanja le teh doma in na tujem.

V sklopu zbiranja podatkov virov in ostalega gradiva je bil dostop do ključnih vodilnih ljudi omejen. Prav tako pa obstaja tudi omejitev pri iskrenosti posameznih odgovorov iz opravljenih intervjujev. Dodatna omejitev pa je še vidik obstoja določene poslovne in varnostne tajnosti podatkov o delovanju tujih varnostnih podjetij na kriznih žariščih po svetu.

1.5 METODE DELA

Za preverjanje postavljene splošne hipoteze in izvedenih hipotez ter glede na predmet proučevanja in zastavljeni cilj bomo uporabili metodološki model, v katerem bo osrednja metoda (strategija) raziskovanja poizvedovanje s polstrukturiranim nestandardiziranim intervjujem, s kombinacijo zaprtih in odprtih vprašanj ter podvprašanj, ki lahko po potrebi preraste v poglobljeni intervju (Saunders, Lewis in Thornhill; v: Tratnik, 2002, str. 53).

Z analizo pisnih virov bomo analizirali primarne (strateški, doktrinarni, normativni dokumenti, pravni predpisi) in sekundarne (knjige, članki, analize) pisne vire, ki obravnavajo proučevano problematiko. Z njo bodo predstavljena in opredeljena temeljna spoznanja obravnavanega področja.

Z metodo zgodovinsko-razvojne analize bomo pregledali potek dogodkov, in sicer predvsem z opisom prvih zgodovinskih izhodišč, ki so narekovala oblikovanje potreb po zasebnem varovanju. V modernem demokratičnem obdobju so se uveljavili prvi dokumenti in pravni predpisi na področju organiziranja in delovanja zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji.

Primerjalna metoda nam bo v pomoč pri prikazu podobnosti in razlik med organiziranostjo zasebnih varnostnih podjetij v EU in v Sloveniji ter prikazu trendov, ki se odvijajo v izbranih državah. Z opisom posameznih organizacij želimo prikazati možen element sodelovanja z vojaško obrambnim sistemom v Republiki Sloveniji.

Analiza rezultatov intervjujev predstavlja pomembno kvalitativno metodo, s katero bomo različne podatke ustrezno analizirali.

2 ZAKONSKE PODLAGE ZA DELOVANJE VARNOSTNIH PODJETIJ V REPUBLIKI SLOVENIJI

Proces privatizacije in komercializacije nekoč »družbenega« zasebnega varovanja se je v Sloveniji začel konec osemdesetih let 20. stoletja, vendar je pravi mejnik sprejetje prvega sistemskega zakona o zasebnem varovanju leta 1994. Od takrat je razvoj potekal relativno hitro, včasih ob prenašanju dobrih praks iz tujine, drugič ob upoštevanju slovenske posebnosti, praktično nikoli pa ob jasnih navezavah na teoretične koncepte zasebnega varovanja. Ti niso bili neznanca, saj so jih v slovenski prostor že v začetku devetdesetih let 20. stoletja vnašali predstavniki akademske sfere. Vendar so različne teoretične pristope bolj kot odločevalci (država) uporabljali strokovnjaki za akademske in raziskovalne namene, včasih pa tudi lastniki zasebnovarnostnih podjetij, kadar so želeli okrepiti legitimnost zasebnega varovanja v družbi in/ali svoj položaj v odnosu do države. Z zakonskimi spremembami Zakona o zasebnem varovanju v Republiki Sloveniji v letih 2003, 2007 in 2011 je država postopoma prevzemala čedalje več nalog, obveznosti in odgovornosti na področju zasebnega varovanja. Tako so zdaj v njeni pristojnosti ključna področja, od podeljevanja licenc in službenih izkaznic do usposabljanja zasebnovarnostnega osebja in nadzora, kar niti teoretično niti praktično ni nujno najboljša rešitev. Zato še vedno ni mogoče enostavno in enoznačno odgovoriti na vprašanje, kakšna je dejanska vloga dejavnosti zasebnega varovanja v slovenski družbi, saj je težko izluščiti samo en, prevladujoči (pa čeprav zgolj teoretični) koncept zasebnega varovanja; prej gre za kombinacijo nekaj zasebnovarnostnih praks, ki koreninijo v dokaj razširjenem prepričanju, da je zasebno varovanje predvsem pomemben instrument kriminalne prevencije v vsaki sodobni družbi. To pa je seveda le ena plat medalje, saj na področju zasebnega varovanja v Sloveniji (tako kot po svetu) obstajajo tudi manj altruistične prakse.

V času nastanka prvih družb za varovanje je bila dejavnost zasebnega varovanja očitno še dokaj nejasno opredeljena, saj jo je Zavod SR Slovenije za statistiko uvrstil med »druge komunalne dejavnosti«. Po drugi strani pa je zanimivo, da so bile dejavnosti ENIGME, Podjetja za varovanje premoženja, d. o. o. (podobno velja tudi za druga podjetja, ki so bila v tem obdobju ustanovljena), v sklepu sodišča zelo jasno opredeljene naloge, in sicer:

- prevoz in spremstvo denarja in vrednostnih stvari,
- varovanje in shranjevanje denarja in vrednostnih stvari,
- varovanje oseb,
- obhodi objektov,
- fizično in tehnično varovanje objektov,
- organizacija in kontrola varnostne službe,
- redno in izredno fizično in tehnično varovanje,
- opravljanje varnostne službe v hotelih, trgovinah in ustanovah.

Pri pregledu navedenih nalog oziroma dejavnosti, ki jih danes izvajajo zasebnovarnostne družbe, je mogoče ugotoviti, da se te niso bistveno spremenile. Res pa je, da se danes zasebnovarnostne družbe ukvarjajo še z marsikatero drugo dejavnostjo in drugimi nalogami, kot so nudenje specialističnih in strokovnih tečajev za pripadnike policije in vojske, ki so pomembne za zagotavljanje varnosti.

Dejavnost zasebnega varovanja se je postopoma širila, ustanavljalo se je vse več novih zasebnovarnostnih družb. Ker v tistem zgodnjem obdobju še ni bilo predpisov za področje delovanja zasebnovarnostnih družb, so se njihovi predstavniki začeli vse pogosteje povezovati na neformalnih sestankih in pogovorih, kjer so razreševali posamezna pomembna vprašanja. Tako se je relativno zgodaj pokazalo, da normativno pravni okvir, ki sta ga nudila Zakon o podjetjih in Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ne zadošča za urejanje nove, očitno precej specifične in hitro rastoče veje gospodarstva (Sotlar in Čas, 2011, str. 227–229).

2.1 SPLOŠNO O ZASEBNEM VAROVANJU V REPUBLIKI SLOVENIJI

Zasebno varovanje je varovanje ljudi in premoženja na varovanem območju, določenem objektu ali prostoru pred nezakonitimi dejanji, poškodovanjem ali uničenjem z varnostnim osebjem ter sistemi tehničnega varovanja, ki se opravlja v oblikah, določenih z zakonom. Zasebno varovanje je gospodarska dejavnost, ki jo Republika Slovenija ureja v javnem interesu, z namenom varovanja javnega reda, javne varnosti, varstva naročnikov, tretjih oseb in varnostnega osebja, ki neposredno opravlja dejavnost. Zasebno varovanje opravlja, ga ponuja ali o njem svetuje v okviru svoje usposobljenosti kot pridobitno dejavnost za naročnike na podlagi pogodbenega odnosa gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik, ki ima registrirano dejavnost, ima veljavno licenco in izpolnjuje pogoje za opravljanje zasebnega varovanja v skladu z zakonom. Naloge zasebnega varovanja neposredno opravlja varnostno osebje, ki ima veljavno licenco ter izpolnjuje pogoje za opravljanje nalog zasebnega varovanja, določene za varnostno osebje v skladu z zakonom.

Izvajalec internega varovanja lahko organizira interno varovanje kot neprofitno dejavnost za lastne potrebe v skladu z določbami tega zakona in zaposli varnostnike¹, ki izpolnjujejo pogoje v skladu z zakonom.

¹ Varnostnik je pooblaščen oseba, ki neposredno opravlja naloge zasebnega varovanja in lahko pri tem izvaja ukrepe in dolžnosti v skladu s tem zakonom (varnostnik čuvaj, varnostnik, varnostnik nadzornik, varnostnik telesni stražar in varnostni menedžer).

ZZasV-1 opredeljuje naslednje oblike varovanja (<http://www.zrszv.si/index.php/za-drzavljanje>):

- varovanje ljudi in premoženja,
- varovanje oseb,
- varovanje prireditev v gostinskih lokalih,
- prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk,
- varovanje javnih zbiranj,
- upravljanje z varnostno nadzornim centrom,
- načrtovanje sistemov tehničnega varovanja,
- izvajanje sistemov tehničnega varovanja.

2.2 ZBORNICA ZA RAZVOJ SLOVENSKEGA ZASEBNEGA VAROVANJA

Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja je strokovno – gospodarsko interesno združenje, ki povezuje pravne in fizične osebe na področju zasebnega varovanja oseb in premoženja. V Zbornico so lahko vključeni tudi drugi subjekti, katerih dejavnost je povezana z dejavnostjo zasebnega varovanja ali pa je ta pomembna za dejavnost zasebnega varovanja.

Zbornica ima status reprezentativnega strokovnega interesnega združenja na področju zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji v skladu z odločbo Ministrstva za notranje zadeve, št. 250-432/2011/2-143-08, z dne 6. 6. 2011. Hkrati ima Zbornica na podlagi navedene odločbe tudi javno pooblastilo za opravljanje naslednjih upravnih nalog:

- predlaga vsebine poklicnih standardov ter katalogov strokovnih znanj in spretnosti v skladu s predpisi, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije, programov izobraževanja, strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja ter skrbi za razvoj izobraževanja, strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja varnostnega osebja;
- predlaga vsebine standardov na področju zasebnega varovanja ter imetnike licenc in naročnike redno obvešča o novostih v zvezi s standardi ter jim nudi potrebna pojasnila;
- daje mnenja v postopkih priznavanja poklicnih kvalifikacij in strokovne usposobljenosti za opravljanje nalog s področja zasebnega varovanja;
- izdaja priporočila o merilih kakovosti in strokovnosti opravljanja nalog varnostnega osebja v skladu s tem zakonom in s strokovnim nadzorom ugotavlja njihovo izpolnjevanje;
- pripravlja skupna poročila o uporabi ukrepov varnostnikov;
- izvaja strokovni nadzor nad izvajanjem internega strokovnega izpopolnjevanja pri imetnikih licenc;

- v postopku odvzema licence pristojni organ pridobi pisno mnenje reprezentativnega združenja, ki ga lahko poda najkasneje v petnajstih dneh od seznanitve z začetkom postopka.

Zbornica vse upravne naloge na podlagi javnega pooblastila opravlja za vse imetnike licenc s področja zasebnega varovanja, ne glede na to, ali so ti člani Zbornice.

Za člane Zbornice opravlja še naslednje naloge:

- nudi strokovno pomoč imetnikom licenc in varnostnemu osebju,
- sprejme kodeks poklicne etike in skrbi za njegovo spoštovanje,
- zastopa interese svojih članov pred državnimi organi,
- organizira obiske poslovnih delegacij, sejemske predstavitve, seminarje In konference ter druge predstavitvene dogodke,
- članom pošilja poslovne informacije in jim poslovno svetuje,
- sodeluje pri navezovanju poslovnih stikov in povezav,
- opravlja druge naloge, vezane na strokovni razvoj zasebnega varovanja.

Zbornica nudi svojim članom učinkovito pomoč pri uresničevanju njihovih ciljev. Deluje na strokovni podlagi in združuje sinergije za razvoj panoge zasebnega varovanja. Hkrati je center vseh informacij s področja stroke, tako za člane Zbornice kot tudi za naročnike varnostnih storitev (<http://www.zrszv.si/index.php/kdo-smo>).

2.3 PRAVILNIK O IZVAJANJU STROKOVNEGA USPOSABLJANJA IN IZPOPONJEVANJA VARNOSTNEGA OSEBJA

S tem pravilnikom so določeni način izvajanja strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja, tarifa, imenovanje in sestava komisij, postopek preverjanja znanja, postopek in merila priznavanja strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja, izdaja potrdil o opravljenem strokovnem usposabljanju in izpopolnjevanju ter preizkusu znanja varnostnega osebja.

Za izvajanje programov strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja se uporabljajo predpisi, ki urejajo izobraževanje odraslih, za pogoje in postopek preverjanja in potrjevanja znanj in spretnosti pa se uporabljajo predpisi, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije, razen če predpisi, ki urejajo zasebno varovanje, ne določajo drugače.

S strokovnim usposabljanjem za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije kandidati usvojijo znanje in spretnosti za opravljanje del in nalog varnostnega osebja ter se pripravijo na preizkus strokovne usposobljenosti.

Varnostnemu osebju, ki je usposobljeno za več vrst dela, se prizna obdobjo strokovno izpopolnjevanje za ostale vrste dela, če osebje opravi obdobjo strokovno izpopolnjevanje za zahtevnejšo vrsto dela, po naslednjem zaporedju: varnostni menedžer, pooblaščen inženir varnostnih sistemov, varnostnik telesni stražar, operater varnostno-nadzornega centra, varnostnik nadzornik, varnostnik, varnostnik čuvaj, varnostni tehnik.

Pri preizkusu strokovne usposobljenosti kandidata po programih strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije in po programih strokovnega izpopolnjevanja ali obdobjnega strokovnega izpopolnjevanja se upoštevajo vsebine posameznega poklicnega standarda, kataloga strokovnih znanj in spretnosti ter programa strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11062>).

Skladno s programom strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja za varnostnika, ki traja 102 ur usposabljanec pridobi znanja iz naslednjih tematik (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODRE2145>):

- samostojno načrtuje, pripravi, izvede in kontrolira lastno delo,
- racionalno uporablja energijo, material in čas,
- opravlja varnostna dela in naloge pri varovanju ljudi in premoženja,
- samostojno varuje ljudi in premoženje,
- izvaja dela in naloge prevoza in varovanja gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk,
- izvaja intervencije,
- varuje na javnih zbiranjih,
- pozna določene vsebine predpisov, ki urejajo zasebno varovanje,
- pozna določene vsebine predpisov, ki urejajo poslovno skrivnost, tajne in osebne podatke,
- pozna in praktično izvaja ukrepe in druga sredstva varnostnika,
- pozna sistem varovanja človekovih pravic in svoboščin ter osebnega dostojanstva,
- upošteva navodila za delo in načrte varovanja,
- pozna določene vsebine predpisov, ki urejajo kazniva dejanja in kazenski postopek,
- pozna osnove uporabe sistemov tehničnega varovanja,
- pozna določene vsebine predpisov, ki urejajo varstvo pri delu in varstvo pred požarom,
- prepozna znake splošne nevarnosti, varnostne ogroženosti, požarne nevarnosti in pozna postopke za preprečevanje,
- zagotovi prvo pomoč poškodovancem in žrtvam,
- povezuje praktična in teoretična znanja,
- komunicira v različnih situacijah z naročniki, njegovimi zaposlenimi in tretjimi osebami,

- uporablja sodobno informacijsko-komunikacijsko tehnologijo.

2.4 POOBLASTILA VARNOSTNIKOV IN VARNOSTNEGA OSEBJA

Varnostnik, ki je zaposlen v varnostnem podjetju in je opravil zahtevana usposabljanja, ima pravice in naslednja pooblastila, da izvaja naslednje naloge:

- varovanje ljudi in premoženja,
- varovanje oseb,
- varovanje prireditev v gostinskih lokalih,
- prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk,
- varovanje javnih zbiranj,
- upravljanje z varnostno nadzornim centrom,
- načrtovanje sistemov tehničnega varovanja,
- izvajanje sistemov tehničnega varovanja.

Pri opravljanju nalog zasebnega varovanja sme varnostnik, če so ogroženi življenje, osebna varnost, premoženje, če je kršen red ali javni red na varovanem območju, uporabiti naslednje ukrepe:

1. opozorilo,
2. ustna odredba,
3. ugotavljanje istovetnosti,
4. površinski pregled,
5. preprečitev vstopa oziroma izstopa z varovanega območja,
6. zadržanje osebe,
7. uporaba fizične sile,
8. uporaba sredstev za vklepanje in vezanje.

Uporaba ukrepov od 4. do 8. točke prejšnjega odstavka zoper uradne osebe zavodov za prestajanje kazni zapora, policije, obrambnih sil ter drugih uradnih oseb državnih organov in lokalnih skupnosti, ko na varovanem območju opravljajo svoje uradne naloge, ni dovoljena.

Varnostnik lahko uporabi tudi druge ukrepe, če tako določa zakon, ki ureja posamezno področje (varovanje letališč, igralnic, jedrskih objektov), in sicer:

- plinski razpršilec: varnostnik sme uporabiti plinski razpršilec le, če ne more drugače odvrniti istočasnega protipravnega napada na sebe;
- službeni pes: varnostnik sme z namenom varovanja ljudi in premoženja na varovanem območju uporabljati posebej usposobljenega službenega psa, da z vohom ali vidom zazna prisotnost oseb ali snovi; pes mora imeti nagobčnik in mora biti na vrvici pod neposrednim nadzorom varnostnika;

- nosi in uporablja orožje: pri opravljanju nalog zasebnega varovanja sme varnostnik uporabiti strelno orožje samo, če ne more drugače: zavarovati življenja ljudi ali preprečiti neposrednega protipravnega napada, s katerim je ogroženo njegovo življenje ali življenje osebe, ki jo varuje.

Varnostnik lahko uporablja sisteme tehničnega varovanja v skladu s tem zakonom in področno zakonodajo, ki ureja sisteme tehničnega varovanja. Oseba se je dolžna ravnati v skladu z ukrepi varnostnika. Oseba varnostnika ne sme ovirati ali mu preprečiti izvedbe ukrepa s silo ali grožnjo, da bo neposredno uporabila silo (<http://www.zrszv.si/index.php/za-drzavljanje/ukrepi-varnostnega-osebja>).

3 SLOVENSKA VOJSKA

Slovenska vojaška organizacija je določena z Ustavo Republike Slovenije, podrobneje pa jo določa Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 82/1994), ki ji daje določila in usmeritev. Poslanstvo in naloge Slovenske vojske so določene z Zakonom o obrambi, v Doktrini vojaške obrambe in z Zakonom o službi v Slovenski vojski .

Glede na namen je Slovenska vojska sestavljena iz sil za posredovanje, glavnih in dopolnilnih sil. Sile za posredovanje sestavljajo enote, namenjene za delovanje na območju celotne države ter usposobljene in opremljene za izvajanje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami. Glavne sile sestavljajo združene taktične in taktične enote, namenjene in opremljene za delovanje na območju celotne države in izven nje ter za izvajanje vseh oblik in sestavin bojevanja. Dopolnilne sile sestavljajo enote, organizirane po teritorialnem načelu. Namenjene so za bojni nadzor ozemlja, bojno zavarovanje objektov posebnega pomena za obrambo, oviranje, logistično oskrbo in druge naloge. Določene enote dopolnilnih sil zagotavljajo sprejem, nastanitev in po potrebi logistično podporo zavezniških sil. Organizacija vojske je enotna in je ne delimo na zvrsti, obsega pa rodove: pehoto, oklepne enote, letalstvo, pomorstvo, artilerijo, zračno obrambo, inženirstvo, radiološko, kemično in biološko obrambo ter zveze. V vojski so prištabna služba, služba informatike, vojaška zdravstvena služba, intendantska, tehnična in prometna služba ter vojaška policija. Materialne, zdravstvene in druge zaledne potrebe vojske se v vojnem stanju zagotavljajo zlasti z delovanjem civilne obrambe. Minister določa specialnosti v rodovih in službah ter formacijo poveljstev, enot in zavodov (ZObr, 40. člen).

Poslanstvo in naloge Slovenske vojske so določene z Zakonom o obrambi. Poslanstvo Slovenske vojske je v sodelovanju z zavezniki odvrniti vojaško agresijo na Republiko Slovenijo in prispevati k mednarodnemu miru in stabilnosti v mejah in zunaj meja zavezništva. V primeru vojaške agresije Slovenska vojska samostojno in v sodelovanju z zavezniki izvaja vojaško obrambo Republike Slovenije, s ciljem pregona sovražnika in vzpostavitve suverenosti na celotnem ozemlju države.

Bistvene naloge Slovenske vojske, ki izhajajo iz njenega poslanstva, so vzdrževanje pripravljenosti, aktiviranje in mobiliziranje sil, premestitev sil v območje delovanja, izvajanje defenzivnih in ofenzivnih delovanj ter ohranjanje vzdržljivosti sil. Na podlagi poslanstva in bistvenih nalog Slovenske vojske ter načrtov uporabe poveljniki na vseh ravneh poveljevanja določajo poslanstva podrejenih enot in jim odobravajo iz poslanstev izhajajoče bistvene naloge.

Z ostalimi nalogami Slovenska vojska prispeva k mednarodnem miru, varnosti in stabilnosti ter podpira državne organe in javne institucije pri zagotavljanju varnosti in

blaginje državljanov Slovenije. Prispevek Slovenske vojske k mednarodnemu miru, varnosti in stabilnost obsega podporo diplomaciji, sodelovanje pri vzpostavitvi varnosti in zaupanja, izvajanje določenih nalog na področju nadzora oboroževanja in preprečevanju širjenja orožja za množično uničevanje, sodelovanje v operacijah kriznega odzivanja in sodelovanje v boju proti mednarodnemu terorizmu ter drugim grožnjam miru.

Podpora državnim organom in institucijam ter zagotavljanje varnosti in blaginje državljanov Republike Slovenije obsega sodelovanje v zaščiti, reševanju in pomoči ob naravnih ter drugih nesrečah, sodelovanje pri izvajanju določenih nalog Policije, sodelovanje v boju proti terorizmu, sodelovanje pri iskanju in reševanju, podporo diplomatskim aktivnostim ter sodelovanje s civilnimi organizacijami (Vojaška doktrina, 2006, str. 24 in 25).

Pravila službe v Slovenski vojski določajo pravice in dolžnosti pripadnikov Slovenske vojske pri opravljanju vojaške službe oziroma nalog v Slovenski vojski, pravila njihovega ravnanja in obnašanja med opravljanjem vojaške službe, odnose v službi, red v objektih, ki jih uporablja Slovenska vojska, pravila za njeno delovanje ter vojaške slovesnosti in žalovanja. Pravila službe veljajo za vse pripadnike Slovenske vojske, pri čemer se smiselno uporabljajo za vojaške osebe, ki opravljajo delo na delovnih mestih, na katerih se opravlja vojaška služba, in za osebe, ki se usposablajo iz vojaških veščin in znanj, kadar so v uniformi. Pravila službe se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe, ki delajo v Slovenski vojski. Uporabljajo se tudi pri opravljanju vojaške službe v zavezništvu, pri izvrševanju mednarodnih obveznosti ali nalog v drugih državah in mednarodnih organizacijah, ki jih je sprejela država, če z mednarodno pogodbo ali s posebnim predpisom posamezno vprašanje ni drugače urejeno (PSSV, 1. poglavje splošne določbe).

3.1 SESTAVA SLOVENSKE VOJSKE

Izhajajoč iz doktrinarnih načel in glede na vlogo v bojnem delovanju sile Slovenske vojske delimo na sile za bojevanje, sile za bojno podporo, sile za zagotovitev delovanja in sile za podporo poveljevanja.

Osnovni namen sil za bojevanje je, da z ognjeno močjo in manevrom v neposrednem spopadu porazijo sovražnika. V sile za bojevanje sodijo oklepne enote, pehotne enote in enote za specialno delovanje. Sile za bojno podporo so namenjene zagotavljanju ognjene podpore in operativne podpore silam za bojevanje. V sile za bojno podporo sodijo inženirske enote, artilerijske enote, obveščevalne in izvidniške enote, enote radiološke, kemične in biološke obrambe, enote zračne obrambe, enote za elektronsko bojevanje, mornariške enote, enote vojaške policije in letalske enote. Sile za zagotovitev delovanja so namenjene

zagotavljanju možnosti za delovanje in ohranjanju vzdržljivosti sil. V sile za zagotovitev delovanja sodijo logistične enote, enote za zračni transport, letalske in mornariške baze ter zdravstvene enote. Sile za podporo poveljevanja so namenjene podpori funkcij poveljevanja in zagotovitvi možnosti za neprekinjeno poveljevanje. V te sile sodijo poveljniške enote, enote za zveze in enote za nadzor zračnega prostora (Vojaška doktrina, 2006, str. 26 in 27).

SESTAVA SV – podatki za maj 2015	Število	Delež
Stalna sestava	7138	87 %
Pogodbena rezerva	1070	13 %
Skupaj	8276	100 %

Tabela 1: Sestava Slovenske vojske
(Vir: <http://www.slovenskavojska.si/o-slovenski-vojski/>)

Stalna sestava so poklicni pripadniki vojske: vojaki, podčastniki, častniki in vojaški uslužbenci. Rezervna pogodbeno sestava Slovenske vojske so državljani, ki na podlagi prostovoljne odločitve z Ministrstvom za obrambo sklenejo pogodbo o opravljanju službe v rezervni sestavi Slovenske vojske. Od ukinitve obveznega služenja vojaškega roka Slovenska vojska državljanom nudi možnost prostovoljnega služenja vojaškega roka ter kasnejšo zaposlitev v Slovenski vojski (<http://www.slovenskavojska.si/o-slovenski-vojski/>).

3.2 NALOGE IN DELOVANJE SLOVENSKE VOJSKE V MEDNARODNEM OKOLJU

Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: resolucija) je temeljni razvojno-usmerjevalni dokument na področju nacionalne varnosti.

Zato resolucija opredeljuje nacionalne interese in nacionalnovarnostne cilje Republike Slovenije, analizira varnostno okolje, vire ogrožanja varnosti in varnostna tveganja države, določa izhodišča politike odzivanja Republike Slovenije na posamezne varnostne grožnje in tveganja ter določa najširše sistemsko-organizacijske rešitve celovitega delovanja države pri zagotavljanju nacionalne varnosti.

Zagotavljanje nacionalne varnosti Republike Slovenije temelji na Ustavi Republike Slovenije, spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter demokracije in načel pravne države. Pri tem se upoštevajo sprejeti nacionalni razvojni dokumenti, zakoni in podzakonski akti in spoštujejo načela mednarodnega prava ter pravice in obveznosti Republike Slovenije, prevzete z mednarodnimi pogodbami.

Resolucija predstavlja podlago za pripravo in dopolnjevanje posebnih strateških in drugih razvojnih ter doktrinarnih dokumentov na področju nacionalne varnosti in za normativno, organizacijsko ter vsebinsko urejanje vprašanj v zvezi z zagotavljanjem nacionalne varnosti Republike Slovenije (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO61>).

Nacionalnovarnostna politika Republike Slovenije je uravnotežena celota vizije, strategij, programov, načrtov in dejavnosti države, potrebnih za odzivanje na vire ogrožanja in tveganja njene nacionalne varnosti ter s tem za uresničevanje njenih nacionalnovarnostnih ciljev, usmerjenih k zaščiti slovenskih nacionalnih interesov.

Nacionalnovarnostno politiko Republike Slovenije sestavljajo zlasti zunanja politika, obrambna politika, politika zagotavljanja notranje varnosti ter politika varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

V skladu s sodobnim večdimenzionalnim razumevanjem pojma nacionalne varnosti pa upoštevamo tudi varnostni vidik politike države na gospodarskem, socialnem, okoljskem, zdravstvenem, demografskem, izobraževalnem, znanstveno-tehnološkem, informacijskem in drugih področjih.

Temeljni namen uresničevanja nacionalnovarnostne politike Republike Slovenije bo tudi v prihodnje zagotoviti čim višjo stopnjo človekove varnosti, ustrezen družbeni razvoj in blaginjo slovenske družbe ter ohraniti nacionalno identiteto slovenskega naroda, poleg tega pa skupaj z uresničevanjem sprejetih mednarodnih obveznosti naše države prispevati k ohranjanju miru ter h krepitvi varnosti in stabilnosti v širši in ožji mednarodni skupnosti.

Republika Slovenija bo razvijala mehanizme za krepitev splošne varnostne kulture, ki je utemeljena na ozaveščanju, preventivi, strpnosti, solidarnosti, sodelovanju in pomoči med ljudmi ter na kulturi miru in nenasilja pri zagotavljanju varnosti (<http://www.uradni-list.si/1/content?id=97018>).

Namen obrambnega sistema Republike Slovenije je zagotavljanje obrambne sposobnosti ter varovanje in obramba temeljnih vrednot države in družbe preko uresničevanja obrambnih interesov in ciljev. Za učinkovito delovanje obrambnega sistema so potrebni celovitost njegove strukture, ustrezna organiziranost, učinkovito upravljanje, vodenje in poveljevanje ter kontrola, ustrezna stopnja pripravljenosti in odzivnosti ter uravnotežen razvoj zmogljivosti, ki bodo zmožne integriranega in skupnega delovanja v nacionalnem in mednarodnem okolju (Garb, 2012, str. 4).

V zadnjih šestdesetih letih so se mirovne operacije razvile v eno od glavnih orodij mednarodne skupnosti za reševanje kompleksnih kriz, ki ogrožajo mednarodni mir in varnost. V 21. stoletju se je obseg vključenosti vojaškega, policijskega in civilnega osebja v mirovne operacije po svetu močno povečal in dosegel rekordno raven. Obseg mirovnih operacij raste po številu in obsegu, hkrati pa te postajajo vedno bolj

kompleksne. Misije so preprosto presegle svoj prvoten namen prekinitve spopadov in so postale večdimenzionalne. Spodbujajo nacionalni dialog in spravo, ščitijo civiliste, pomagajo pri razorožitvi, izvajajo demobilizacijo in reintegracijo borcev, nudijo podporo pri organizaciji volitev, varujejo in krepijo človekove pravice in pomagajo pri ponovnem vzpostavljanju pravne države (Združeni narodi, 2008).

Slovenska vojska je svoje pripadnike kot članica mednarodne skupnosti pri zagotavljanju mednarodnega miru in varnosti prvič napotila v operacijo kriznega odzivanja 14. maja 1997. Prvi so bili na humanitarno operacijo Alba v Albaniji napoteni zdravstvena enota Slovenske vojske in štirje častniki za povezavo, od takrat naprej pa se je število pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske postopoma povečevalo.

Republika Slovenija je od 29. marca 2004 članica zveze NATO. S polnopravnim članstvom v zavezništvu je Republika Slovenije pridobila status varne države z nizko stopnjo poslovnega tveganja, priložnost sodelovanja v znanstvenem, tehnološkem in informacijskem okolju najbolj razvitih držav, ekonomsko sodelovanje z najbolj razvitimi državami, tudi na vojaškem področju. Obveznosti Slovenije, kot članice NATO, so opredeljene z Washingtonskim sporazumom, ki določa, da bodo članice posamično in kolektivno vzdrževale ter razvijale lastne obrambne sile kot temelje za kolektivno obrambo. Članice so dolžne spoštovati skupno sprejeta načela, politiko in postopke za njihovo uresničevanje, med katere sodi spoštovanje načela miroljubnega reševanja morebitnih sosedskih in mednarodnih sporov v skladu z določili Ustanovne listine Združenih narodov. Slovenija se kot članica NATO aktivno vključuje v dejavnosti Zavezništva in si prizadeva igrati čim bolj vidno vlogo. Februarja 2007 je Slovenska vojska prvič v svoji zgodovini v operacijo napotila enoto velikosti bataljona, ki je prevzela lastno območje odgovornosti in poveljevala pripadnikom tujih vojska, članic zveze NATO (<http://nato.gov.si/slo/>).

Danes je težišče delovanja Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in misijah na Kosovu in v Afganistanu, njeni pripadniki pa so prisotni še v Bosni in Hercegovini in Libanonu. Slovenska vojska z delom svojih sil deluje še v bojni skupini Evropske unije (EU Battle Group – EU BG) in v NATO odzivnih silah (Nato Response Force – NRF), ki so namenjene delovanju na operacijah znotraj in zunaj meja zavezništva. Delovanje Slovenske vojske v mednarodnem okolju (<http://www.slovenska-vojska.si/mednarodno-sodelovanje/mednarodne-operacije-in-misije/>):

- mednarodne operacije kriznega odzivanja,
- mirovne misije,
- mentoriranje in usposabljanje tujih oboroženih sil,
- mirnodobna struktura v tujini v poveljstvih in predstavništvih NATO,
- sodelovanje na mednarodnih vajah,
- zagotavljanje odzvinih sil.

3.3 POOBLASTILA IN NALOGE VOJAŠKIH POLICISTOV

Pravice in pooblastila vojaških policistov izhajajo iz Zakona o obrambi in so zapisani v 66., 67. in 68. členu zakona.

1. Vojaška policija ima pod pogoji, ki so predpisani za policijo, pravico in pooblastila, da:
 - opozarja ter ukazuje,
 - ugotavlja identiteto, napoti, vabi, privede, pridrži, omeji gibanje ali odvzame prostost,
 - opravlja varnostne in protiteroristične preglede, preglede prevoznih sredstev, prtljage ter objektov in njihovih okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo,
 - zaseže predmete,
 - uporablja prisilna sredstva,
 - ureja in nadzoruje vojaški promet,
 - zbira obvestila, od oseb zahteva podatke in ugotavlja istovetnost oseb in predmetov.
 2. Vojaška policija lahko pridrži vojaško osebo, ki pod vplivom alkohola ali psihotropnih snovi moti javni red in mir ali vojaško disciplino do iztreznitve, vendar ne dalj kot 24 ur.
 3. Pripadniki vojaške policije vojne sestave imajo pravice in pooblastila vojaške policije le, kadar opravljajo vojaško službo.
 4. Vojaški policist pridobi pooblastila iz tega člena, če uspešno opravi usposabljanje, ki ga predpiše minister. Usposobljenost vojaškega policista se preverja vsake tri leta na način, ki ga določi minister. Vojaški policist, ki preizkusa usposobljenosti ne opravi uspešno, izgubi pooblastila vojaškega policista in se razporedi na drugo dolžnost, ustrezno njegovi izobrazbi (<https://zakonodaja.com/zakon/zobr/66-clen-pravice-in-pooblastila-vojaske-policije>).
-
1. Pravice in pooblastila iz prejšnjega člena vojaška policija uporablja le:
 - v objektih in okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo,
 - na območju tabora, če je enota ali zavod izven vojašnice,
 - zoper vojaške osebe.
 2. Vojaška policija lahko uporablja vozila s prednostjo in vozila za spremstvo.
 3. Pri urejanju vojaškega prometa v javnem prometu in pri varovanju oseb po tem zakonu vojaška policija svoje delo usklajuje s policijo.
 4. Vojaška policija lahko ugotavlja istovetnost osebe, ki nosi uniformo ali dele uniforme Slovenske vojske, ne glede na to, kje je taka oseba, oziroma istovetnost voznika in potnikov, če uporabljajo vozilo z oznakami Slovenske vojske (<https://zakonodaja.com/zakon/zobr/67-clen-obmocje-pristojnosti>).

Če vojaška policija v objektu ali okolišu, ki je posebnega pomena za obrambo, oziroma na območju tabora pri kaznivem dejanju ali nepooblaščenem zadrževanju zaloti civilno osebo, o tem obvesti policijo. Zoper tako osebo vojaška policija lahko uporabi le najnujnejše ukrepe in prisilna sredstva, da jo pridrži do prihoda policije oziroma uspešno odvrne napad na moštvo, osebe ali objekte in premoženje, ki jih varuje (<https://zakonodaja.com/zakon/zobr/68-clen-ukrepanje-vojaske-policije>).

Naloge vojaške policije izhajajo iz Zakona o obrambi, kjer so zapisane v 65. členu.

1. Vojaška policija skrbi za vojaški red in disciplino, varnost vojaškega prometa ter opravlja določena opravila v zvezi s preprečevanjem, preiskovanjem in odkrivanjem kaznivih dejanj v vojski, varovanjem objektov in okolišev, ki so pomembnega pomena za obrambo. Vojaška policija lahko preiskuje kazniva dejanja v vojski, za katera je predpisana denarna kazen ali kazen zapora do treh let.
2. Vojaška policija skrbi tudi za varovanje vojaških in civilnih oseb, ki opravljajo dolžnosti in dela v Slovenski vojski, katera so posebnega pomena za obrambo, vojaških delegacij, poveljstev in enot ter varnost vrhovnega poveljnika v vojnem stanju, oziroma, kadar je v vojaških poveljstvih, enotah ali zavodih oziroma objektih in njihovih okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo.
3. Organizacijo vojaške policije se določa s formacijo.
4. Poveljniki enot vojaške policije so podrejeni in odgovorni za svoje delo poveljnikom poveljstev ali enot, pri katerih se organizira vojaška policija v skladu s prejšnjim odstavkom (<https://zakonodaja.com/zakon/zobr/65-clen-naloge-vojaske-policije>).

4 VARNOSTNA PODJETJA V REPUBLIKI SLOVENIJI

V Republiki Sloveniji delujejo številna zasebna varnostna podjetja, ki nudijo različne varnostne storitve, kot so varovanje oseb, varovanje ljudi in premoženja prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk, varovanje javnih zbiranj, upravljanje z varnostno-nadzornim centrom, načrtovanje varnostnih sistemov, izvajanje sistemov tehničnega varovanja, izobraževanja in usposabljanja itd. V nadaljevanju bomo opisali tri največja varnostna podjetja, ki delujejo v Republiki Sloveniji.

- **SINTAL podjetje za varovanje, intervencije in storitve, d. o. o.**

Podjetje Sintal je največje podjetje za izvajanje zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji. Delujejo od leta 1991 in zposlujejo preko 1.990 redno zaposlenih delavcev. Sintal koncern ima več kot 16.400 varovanih objektov, od tega 594 objektov s fizičnim varovanjem. Brez podizvajalcev nudi celovito ponudbo storitev varovanja ljudi in premoženja in upravljanja zgradb na celotnem območju Republike Slovenije. Podjetje ima tudi lasten razvoj naprav in storitev. Podjetja, združena v koncernu Sintal, pod enotno storitveno znamko Sintal s svojimi storitvami varovanja in upravljanja stavb pokrivajo celotno območje Republike Slovenije.

Organizacija podjetja Sintal, d. o. o:

- upravni odbor (člani so direktorji podjetij),
- predsednik,
- podpredsednik,
- administrativna služba,
- razvojni oddelek,
- varnostni sektorji,
- varnostno osebje.

Storitve podjetja Sintal, d. o. o:

- intervencija na alarm,
- fizično varovanje premoženja,
- fizično varovanje bank,
- fizično varovanje trgovin,
- receptorska služba,
- varovanje prirediteljev,
- protokolarno varovanje,
- varovanje oseb,
- prevoz denarja,
- projektiranje sistemov,
- vgradnja varnostnih sistemov,

- protipožarno varovanje.

Oprema podjetja Sintal, d. o. o.:

- specialna interventna vozila za prevoz denarja in drugih vrednostnih pošiljk kot tudi specialna vozila za prevoz varovanih oseb;
- telekomunikacijski sistem v obliki javno žično/brezžično omrežje z zagotovljenim govornim stikom z odgovorno osebo ob vsakem času, javno žično/brezžično omrežje z zagotovljenim govornim stikom z odgovorno osebo v poslovnem času, javno žično/brezžično telefonsko omrežje za prenos digitalnih podatkov (signal, zvok, slika), mobilni telefoni;
- zagotavljajo možnost kratkoročne in dolgoročne izposoje varnostne opreme za stranke, zagotavljajo svetovanje, prodajo in posredovanje pri najemu ali nakupu;
- uslužbenci nosijo uniformne obleke z oznakami podjetja;
- osebna varnostna oprema: varnostna čelada (vzdrževanje javnega reda), ščitniki za telo (vzdrževanje javnega reda), neprebojni jopič, zaščitna plinska maska, sredstva za vklepanje, kratkocevno varnostno orožje (www.sintal.si).

- **G4S, družba za varovanje, d. o. o.**

Kot podružnica enega od svetovnih velikanov varnostna družba G4S, d. o. o., samostojno deluje na območju osrednje slovenske regije, Gorenjske, Primorske, Notranjske in Dolenjske. Preko mednarodnega združenja G4S, d. o. o., pa uspešno delujejo tudi v tujini.

Da bi dosegli osnovni cilj zagotavljanja izjemne kakovosti storitev, imajo na voljo vso potrebno tehnično in logistično podporo ter na domačem trgu zaposlujejo 250 kakovostno usposobljenih in opremljenih varnostnikov.

Organizacija podjetja G4S, d. o. o.:

- direktor,
- pomočnik direktorja,
- administracija,
- vodja varnostne službe,
- vodja tehnične službe,
- vodje enot,
- varnostno osebje.

Storitve podjetja G4S, d. o. o.:

- varovanje ljudi in premoženja,
- varovanje oseb,
- varovanje javnih zbiranj,
- varovanje prireditev v gostinskih lokalih,

- varnostno-nadzorni center,
- izvajanje sistemov tehničnega varovanja in mehanska zaščita,
- prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk.

Oprema podjetja G4S, d. o. o.:

- interventna, specialna vozila za prevoz denarja in drugih vrednostnih pošiljk,
- telekomunikacijski sistem v obliki javno žično/brezžično omrežje z zagotovljenim govornim stikom z odgovorno osebo ob vsakem času, javno žično/brezžično omrežje z zagotovljenim govornim stikom z odgovorno osebo v poslovnem času, javno žično/brezžično telefonsko omrežje za prenos digitalnih podatkov (signal, zvok, slika), mobilni telefoni;
- zagotavljajo možnost kratkoročne in dolgoročne izposoje varnostne opreme za stranke, zagotavljajo svetovanje, prodajo in posredovanje pri najemu ali nakupu;
- uslužbenci nosijo uniformne obleke z oznakami podjetja;
- osebna varnostna oprema: varnostna čelada (vzdrževanje javnega reda), ščitniki za telo (vzdrževanje javnega reda), neprebojni jopič, zaščitna plinska maska, sredstva za vklepanje, kratkocevno varnostno orožje (www.zrszv.si, www.g4s.si).

• **IBS, varovanje in storitve, d. o. o.**

Podjetje IBS, varovanje in storitve, d. o. o., je bilo ustanovljeno leta 2003 s sedežem v Kočevju. Njihove prednosti so predvsem bogate izkušnje vodstvenega kadra s področja varovanja oseb, pridobljene v sodelovanju pri varovanjih: zasedanje NATO, predsedovanje Republike Slovenije EU, zasedanje OSCE, varovanje predsednika vlade Republike Slovenije, ministra za notranje zadeve, ministra za zdravje itd.

Navedena varovanja je vodstveni kader izvajal v vlogi operativcev Urada za varnost in zaščito ali kot člani drugih državnih organov. Vodstvo podjetja vse svoje znanje in izkušnje preko internih usposabljanj prenaša na svoje podrejene ter tako gradi profesionalno in strokovno službo.

Njihova prednost je tudi povezovanje z referenčnimi varnostnimi podjetji povsod po svetu. Za naročnike varnostnih storitev tak pristop predstavlja enostaven najem ene družbe za zasebno varovanje, ki je ob navedeni podpori, podpori referenčnih tujih podjetij, operativna domala povsod po svetu.

Organizacija podjetja IBS, d. o. o., je prikazana na sliki.

Organigram 1: Organizacija podjetja IBS, d. o. o.
(Vir: <http://www.ibs-varovanje.si/sl/podjetje/organigram-druzbe/>)

Storitve podjetja IBS, d. o. o.:

- varovanje oseb,
- varovanje premoženja,
- varovanje javnih zbiranj,
- varnostno načrtovanje,
- varovanje poslovnih srečanj,
- proti prisluškovalni pregledi,
- storitve zasebnega detektiva,
- intervencije,
- prevozi vrednostnih pošilk.

Podjetje IBS, d. o. o., izvaja tudi usposabljanja na področjih:

- pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacija za naziv varnostnik telesni stražar,
- varna in taktična vožnja v smislu pridobivanja znanja taktike in zaščitne vožnje, namenjene prevozu varovanih oseb,
- preživetje v naravi,

- varno spremstvo za pravilno izbiro sobe, varno nastanitev, izbiro varne sobe, zagotovitev požarne varnosti in samo bivanje varovane,
- preventivno varovanje v obliki zbiranja informacij in načrtovanja,
- taktično streljanje s kratkocevnim strelnim orožjem,
- samoobrambne veščine,
- potapljaški tečaji,
- padalski tečaji.

Oprema podjetja IBS, d. o. o.:

- podjetje uporablja interventna vozila, specialna za prevoz varovanih oseb;
- telekomunikacijski sistem podjetja je javno žično/brezžično omrežje z zagotovljenim govornim stikom z odgovorno osebo ob vsakem času, zasebni sistem radijskih zvez;
- zagotavljajo možnost kratkoročnega in dolgoročnega najema varnostne opreme za stranke, zagotavljajo prodajo, posredovanje in svetovanje pri najemu ali nakupu varnostne opreme;
- osebje nosi uniforme z oznakami podjetja, poslovne obleke z vidnimi oznakami podjetja in poslovne obleke brez vidnih oznak podjetja;
- osebna varnostna oprema varnostnikov je neprebojni jopič, zaščitna plinska maska, sredstva za vklepanje, kratkocevno varnostno strelno orožje (www.ibs-varovanje.si).

4.1 INTERVJU Z VODILNIMI VARNOSTNIH PODJETIJ V REPUBLIKI SLOVENIJI

V sklopu analize smo s pomočjo intervjujev vodilnih zaposlenih v treh največjih zasebnih varnostnih podjetjih v RS oziroma s pomočjo njihovih služb za stike z javnostjo z vprašanji, ki so predstavljena v nadaljevanju, želeli izvedeti, kakšni so možnosti in pogoji za sodelovanje varnostnih podjetij s Slovensko vojsko oziroma MORS.

Dne 26. 5. 2015 smo po elektronski pošti vzpostavili kontakt s slovenskimi varnostnimi podjetji Sintal, d. o. o., G4S, d. o. o., in IBS varovanje, d. o. o. V kontaktu smo jim zastavili naslednji vprašanji:

1. »Ali je njihovo varnostno podjetje v preteklosti sodelovalo s Slovensko vojsko in na katerem področju?«
 2. »Ali imajo v načrtu morebitno sodelovanje s Slovensko vojsko doma in v tujini?«
- Dobili smo naslednje informacije od anketiranih varnostnih podjetij na posamezna vprašanja:
- Od podjetja Sintal, d. o. o., smo dne 27. 5. 2015 po elektronski pošti prejeli odgovor, ki je razviden v prilogi 1.

- Odgovor na vprašanja: »Prejeli smo vaša vprašanja, za katera se vam v imenu uprave Sintala zahvaljujem. Žal pa vas moram obvestiti, da vam željenih podatkov ne moremo posredovati. Zahvaljujem se vam za razumevanje in želim še veliko uspehov na akademskem področju.«
- Na njihovi uredni spletni strani tudi ni zapisov oziroma podatkov, da bi podjetje kdajkoli sodelovalo s Slovensko vojsko ali MORS.
- Podjetje G4S, d. o. o.
 - Od podjetja nismo dobili nobenega odgovora. Po pregledu njihove uradne spletne strani, dne 5. 7. 2015, smo ugotovili, da podjetje tako doma kot v tujini zaenkrat ne sodeluje s Slovensko vojsko ali MORS.
- Od podjetja IBS varovanje, d. o. o. smo dne 27. 5. 2015 po elektronski pošti prejel odgovor, ki je razviden v prilogi 2.
 - Odgovor na prvo (1.) vprašanje: »Žal še nikoli nismo sodelovali z Slovensko vojsko.«
 - Odgovor na drugo (2.) vprašanje: »Glede na dejstvo, da smo Approved center za izvajanje tečajev FPOS-I in Close Protection Level 3 za pridobitev licence za telesnega stražarja: <http://www.sia.homeoffice.gov.uk/Pages/home.aspx> in je ta "security" licenca zelo zaželena na območjih rizičnega varovanja, pa imamo načrte in predvsem željo po sodelovanju s Slovensko vojsko.«

4.2 UGOTOVITVE O DEJAVNOSTIH VARNOSTNIH PODJETIJ V REPUBLIKI SLOVENIJI

Iz informacij, ki smo jih pridobili na spletnih straneh in preko intervjujev, ki smo jih izvedli po elektronski pošti, smo ugotovili, da so varnostna podjetja v RS organizirana na zelo podoben način, da imajo svoje izpostave oziroma sedeže povsod po RS ter da uporabljajo podobno opremo in tehnologijo.

Vsem trem podjetjem, ki sem jih analiziral v diplomski nalogi in ki delujejo na območju RS, je skupno predvsem to, da do sedaj še niso sodelovala z SV tako na domačih tleh kot tudi v tujini; recimo na operacijah kriznega odzivanja ali v stabilizacijskih operacijah v podporo miru (mirovne operacije). Varnostna podjetja v RS so zelo zaprta kar zadeva nudenje dodatnih informacije glede delovanja podjetja in njegovih načrtov za bodoče delovanje varnostnega podjetja. Zaradi tega bolj podrobnih preverljivih informacij razen na uradni spletni strani nismo dobili. Izjema je le podjetje IBS varovanje, d. o. o., ki je v intervjuju izjavilo da zaenkrat še niso sodelovali s SV, vendar imajo načrte in željo po sodelovanju s SV.

5 VARNOSTNA PODJETJA V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE

V sodobnem varnostnem okolju, ki je kompleksno, dinamično, soodvisno, podvrženo nepredvidljivim spremembam, z različnimi viri ogrožanja in tveganja, si nobena država ne more več samostojno zagotavljati svoje nacionalne varnosti. Vse večji finančni stroški za področje varnosti so privedli do tega, da se države povezujejo in partnersko sodelujejo.

Tem dejavnikom je sledila tudi Slovenija in si je z vstopom v EU in NATO, zagotovila določeno stabilnost, pomoč, sodelovanje in varnost, tako na regionalni kot globalni ravni. V tako imenovani kolektivni obrambi oziroma kolektivni varnosti je zagotovljena določena garancija za varnost države.

V cilju delovanja stabilnosti in varnosti pa je potrebno v partnerstvu zagotoviti določen prispevek in prevzeti stopnjo odgovornosti za varnost. V ta namen je je Slovenija vključena v mednarodne varnostne procese pri zagotavljanju miru in stabilnosti.

Nujnost strateškega varnostnega povezovanja med EU in NATO je poudaril tudi prejšnji generalni sekretar NATO A. F. Rasmussen, ki je na forumu v Bruslju rekel: »Medsebojno sodelovanje in dopolnjevanje med EU in NATO mora potekati tudi na področju zagotavljanja manjkajočih vojaških zmogljivosti /.../ Vzpostavitev tesnega partnerstva nam prinaša koristi, zagotavlja boljšo operativnost in zmanjšuje stroške delovanja«, so le nekatere od njih (Jane`s Defence Weekly, 2010, str. 5).

5.1 NORMATIVNI PREDPISI ZA DELOVANJE VARNOSTNIH PODJETIJ V EU IN NATO

Tako kot v RS tudi v državah EU že dalj časa delujejo državna in zasebna varnostna podjetja, ki kakor podjetja v RS delujejo na podlagi določene zakonodaje in predpisov.

Konfederacija evropskih varnostnih služb (CoESS) je evropska krovna organizacija za 26 nacionalnih združenj delodajalcev zasebnega varovanja. Ustanovljena je bila leta 1989. CoESS organizacija je edini predstavnik evropskih delodajalcev, ki brani interese industrije zasebnih varnostnih storitev. Priznana je s strani Evropske komisije (ki je priznana Gospodarska družba za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje) kot Evropski sektorski socialni partner v skladu z evropskimi pogodbami.

CoESS predstavlja 19 držav članic EU in skupno 24 držav, kar pomeni približno 60.000 zasebnih varnostnih podjetij, ki skupno zaposlujejo 2,2 milijona zaposlenih v zasebnem varnostnem sektorju. Evropska industrija zasebnih varnostnih podjetij ustvarja letni promet v višini 34.200.000.000 evrov.

CoESS je močno vključen v delo, katerega namen je uskladitev nacionalne zakonodaje za zasebno varovanje in predpisov, ki temeljijo na najvišji ravni strokovnosti in kakovosti. Da bi dosegli ta cilj CoESS pripravlja strokovne, ekonomske, poslovne, pravne, socialne in druge raziskave v zvezi z dejavnostmi njenih članov:

- zbira in distributira informacije svojim članom povezanim z njihovimi dejavnostmi v zasebnem varovanju,
- zastopa in učinkovito ščiti interese svojih članov v razmerju do evropskih in mednarodnih organizacij,
- opredeljuje in vzpodbuja skupna stališča svojih članov v odnosu do skupnosti in evropskih političnih interesov, ki vplivajo njihove sektorske dejavnosti,
- povečuje raven kakovosti celotne industrije, vključno s standardizacijo predpisov.

Področje CoESS delovanja je strukturano v osmih delovnih odborih:

- fizično varovanje,
- prevoz vrednostnih pošilk,
- izvajanje nadzorov in tehničnega varovanja,
- varnost na letališčih in letalskem prometu,
- varnost v pristaniščih in pomorskem prometu,
- varnost pomembne infrastrukture,
- socialni dialog,
- povezljivost (www.coess.org).

5.2 MEDNARODNI PRAVNI VIDIK ZA DELOVANJE ZASEBNIH VARNOSTNIH PODJETIJ

Organizacija Združenih Narodov (v nadaljevanju OZN) je že večkrat pozvala vlade držav, naj uredijo nacionalne zakonodaje glede zasebnih vojaških in varnostnih podjetij. Prav tako je OZN sprejela tudi več dokumentov s tega področja, predvsem z namenom preprečevanja in omejevanja najemništva in novačenja otrok.

V poročilu Delovne skupine Generalne skupščine OZN z dne 24. avgusta 2007 v prvi točki priporočil najdemo pobudo, naj države članice OZN ratificirajo Mednarodno konvencijo proti novačenju, uporabi, financiranju in urjenju plačancev, regionalne organizacije, zlasti pa države naj, zakonsko uredijo delovanje zasebnih vojaških in varnostnih podjetij.

Septembra 2008 je 17 držav na pobudo švicarske vlade in Mednarodnega rdečega križa oblikovalo tako imenovani Montreuški dokument o zasebnih vojaških in varnostnih podjetjih (The Montreux Document on Private Military and Security Companies). Dokument določa, da so države dolžne poskrbeti za to, da zasebna vojaška in varnostna podjetja, ki delujejo na območju oboroženega spopada spoštujejo določila mednarodnega humanitarnega prava in prava človekovih pravic. Države naj zagotovijo kazensko odgovornost zaposlenih v takšnih podjetjih, kadar zagrešijo kazniva dejanja. V dokument je naštetih tudi 70 priporočil dobre prakse za delovanje takšnih podjetij.

Decembra leta 2008 je Komite za politične zadeve pri Parlamentarni skupščini Sveta Evrope sprejel dokument št. 11787, ki se nanaša na zasebna vojaška in varnostna podjetja. Dokument je predlog Parlamentarni skupščini Sveta Evrope, naj sprejme priporočila državam članicam Sveta Evrope, kakšne standarde naj uporabijo pri sprejemanju nacionalnih zakonov, ki bodo urejali delovanje zasebnih vojaških in varnostnih podjetij, razmerja med državo in podjetji in minimalne standarde glede dejavnosti teh podjetij.

Komite v dokumentu predlaga naj nacionalne zakonodaje kot minimum uredijo vsaj:

- področja notranje in zunanje varnosti, ki so izključno v državni pristojnosti;
- kriterije, povezane z dejavnostjo, dolžnosti in odgovornosti zasebnih vojaških in varnostnih podjetij, vključno s kazensko odgovornostjo zaradi kršenja mednarodnega humanitarnega prava in prava človekovih pravic;
- jasno določene pogoje registracije zasebnega podjetja za izvajanje vojaške in varnostne dejavnosti;
- uskladitev nacionalnega in mednarodnega kazenskega prava glede kaznivih dejanj, ki jih zagrešijo zasebna podjetja oziroma njihovi zaposleni;
- sprejetje pravnega okvira za zasebna podjetja, ki želijo svoje usluge izvažati (zakonodaja, ki bo omogočala mednarodni nadzor oziroma meddržavno sodelovanje pri nadzoru delovanja zasebnih podjetij, podobno kot že obstaja pravni okvir glede trgovine z orožjem);
- soglasje nacionalnega parlamenta za delovanje domačega zasebnega vojaškega ali varnostnega podjetja v tujini in zagotovitev sodelovanja, izmenjave informacij in pomoči med državami iz katerih so podjetja;
- pravila in zakoni, ki veljajo glede napotitve vojaških in policijskih sil v tujino, morajo veljati tudi za zasebna podjetja;
- predpise, ki bi zavezovali podjetja, nevladne, humanitarne in druge organizacije, da najem zasebnih podjetij za zagotavljanje svojih potreb po varnosti v tujini prijavijo zunanjemu ministrstvu;
- delovanje zasebnih vojaško-varnostnih organizacij v mednarodnih operacijah, in sicer pravni, organizacijski in funkcionalni vidik (Fritz, 2009, str. 5).

5.3 VARNOSTNA PODJETJA V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE

V nadaljevanju smo opisalo tri največja varnostna podjetja, ki imajo sedež v državah Evropske unije in delujejo skladno z organizacijo CoESS. Omenjena varnostna podjetja smo izbrali na podlagi velikosti, organizacije in delovanja po vsem svetu. Za omenjena varnostna podjetja smo se odločili tudi na podlagi dejstva, da niso vojaška zasebna podjetja ampak zasebna varnostna podjetja.

- **Securitas AB**

Securitas AB je švedsko varnostno podjetje, ustanovljeno leta 1991, kater deluje pod okriljem organizacije CoESS. Podjetje deluje v 52 državah širom sveta. Zaposluje več kot 310.000 oseb, ki pokrivajo področja od fizičnega in tehničnega varovanja, vse do raziskovanj, svetovanj in preiskav.

Organizacija podjetja Securitas AB:

- delničarji,
- upravni odbor,
- glavna menadžerska skupina,
- regionalni menadžerji,
- varnostno osebje.

Podjetje Securitas AB nudi varnostne storitve v obliki:

- fizičnega in tehničnega varovanja oseb in objektov,
- nadzornih centrov,
- prevozov vrednostnih pošilk,
- montaž alarmnih sistemov in intervencijske storitve,
- uslug službenih psov,
- svetovanja in izobraževanja na področju varnosti in varnostnih storitev.

Podjetje Securitas AB pokriva naslednja področja varovanja različnim podjetjem in dejavnostim:

- varnost na letališčih in letalskem prometu,
- varnost na gradbiščih,
- varnost na kulturnih prireditveh,
- varnost v vrtcih, šolah in univerzah,
- varnost na območju energetike (elektrarne, nuklearke, naftna in plinska industrija ...),
- varnost v zabaviščni industriji,
- varnost na športnih in drugih prireditvah,
- varnost v bankah, zavarovalnicah, borzah ...,
- varnost v zdravstvenih ustanovah,

- varnost v turističnih dejavnostih,
- varnost v industrijskih kompleksih,
- varnost v telekomunikacijskih centrih
- varnost v logističnih dejavnostih,
- varnost v pristaniščih in pomorskem prometu,
- varnost v javnem sektorju (občine, sodišča, vladne ustanove ...),
- varnost v javnem transportu,
- varnost v privatnih stanovanjskih objektih,
- varnost v nakupovalnih centrih.

Podjetje Securitas AB uporablja standardno in posebno opremo za izvajanje svoje aktivnosti:

- uniforme z oznakami,
- zaščitna sredstva,
- prisilna sredstva,
- osebno orožje,
- navadna in posebna vozila,
- uporaba posebno šolanih psov,
- visoko tehnološko telekomunikacijsko in video nadzorno opremo (www.securitas.com).

- **Group 4 Securicor**

Varnostno podjetje G4S je britanska multinacionalka, katere zgodovina sega v leto 1901. G4S je bila ustanovljena leta 2004 z združitvijo podjetij s sedežem v Veliki Britaniji, Securicor, in s sedežem na Danskem, Group 4 Falck. Po podatkih je največji delodajalec v varnostnem sektorju, saj zaposluje več kot 620.000 zaposlenih. Deluje v več kot 120 državah širom sveta.

Organizacija podjetja G4S:

- generalni direktor,
- izvršilna skupščina,
- regionalni direktorji,
- menedžment in administracija,
- finančna, tehnična in razvojna služba,
- varnostno osebje.

Podjetje G4S nudi varnostne storitve v obliki:

- fizičnega in tehničnega varovanja oseb in objektov,
- nadzornih centrov,
- redarskih storitev na prireditvah,
- prevozov vrednostnih pošilk,
- vlaganja finančnih sredstev,

- montaž alarmnih sistemov in intervencijske storitve,
- varovanje v zaporih in domovih za mladoletne ter varnost na sodiščih,
- imigracijskih storitev za azilante,
- preiskovalnih dejavnosti,
- podpore lokalnim policijskim organom,
- IT in komunikacijskih storitev,
- zavodov za zaposlovanje in usposabljanje,
- upravljanja z minsko neeksplozivnimi sredstvi in razminiranjem,
- komunalnih energetske storitev,
- svetovanja in izobraževanja na področju varnosti in varnostnih storitev.

Podjetje G4S pokriva nasledna področja varovanja različnim podjetjem in dejavnostim:

- finančne inštitucije,
- vladne inštitucije,
- zabavišna industrija,
- velika privatna podjetja in industrijske komplekse,
- ključne energetske vire,
- pristanišča in letališča,
- rudarska dejavnost,
- zasebne energetska podjetja in gospodarske javne službe,
- trgovine na drobno,
- transport in logistika.

Podjetje uporablja standardno in posebno opremo za izvajanje svoje aktivnosti:

- uniforme z oznakami,
- zaščitna sredstva,
- prisilna sredstva,
- osebno oborožitev,
- navadna in posebna prevozna sredstva,
- visoko tehnološko telekomunikacijsko in video nadzorno opremo (www.g4s.com).

• **Prosegur**

Varnostno podjetje Prosegur je bilo ustanovljeno leta 1976 s sedežem v Španiji. Ponuja storitve na področju varovanja in zaščite v državah Azije, Evrope, Oceanije in Južne Amerike. Zaposlujejo več kot 150.000 ljudi, ki so specializirani za delovanje na posameznih omenjenih področjih.

Organizacija podjetja Prosegur:

- predsednik,
- direktor,

- člani uprave,
- administrativne službe,
- tehnične službe,
- varnostno osebje.

Podjetje Prosegur nudi varnostne storitve v obliki:

- fizičnega in tehničnega varovanja oseb in objektov,
- nadzornih centrov,
- prevozov vrednostnih pošilk,
- montaž alarmnih in protipožarnih sistemov in intervencijske storitve,
- svetovanja in izobraževanja na področju varnosti in varnostnih storitev.

Podjetje Prosegur pokriva nasledna področja varovanja različnim podjetjem in dejavnostim:

- vladna podjetja in inštitucije,
- zasebni stanovanjski objekti,
- manjša podjetja in trgovine.

Podjetje Prosegur uporablja standardno in posebno opremo za izvajanje svoje aktivnosti:

- uniforme z oznakami,
- zaščitna sredstva,
- prisilna sredstva,
- osebno orožje,
- navadna in posebna prevozna sredstva,
- visoko tehnološko telekomunikacijsko in video nadzorno opremo (<http://www.prosegur.com/corpen/index.htm>).

5.4 INTERVJU Z VODILNIMI V VARNOSTNIH PODJETIJ V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE

Dne 24. 4. 2015 smo po elektronski pošti kontaktirali tuja varnostna podjetja G4S, Securitas AB in Prosegur. V kontaktu smo jim zastavili naslednji vprašanji:

1. »Ali je njihovo varnostno podjetje v preteklosti sodelovalo z NATO vojskami in na katerem področju?«
2. »Ali imajo v načrtu morebitno sodelovanje z NATO vojskami doma in v tujini?«

Od dveh anketiranih varnostnih podjetij smo dobili informacije/odgovore na posamezna vprašanja

- Od podjetja Securitas AB smo dne 28. 4. 2015 po elektronski pošti dobili odgovor, ki je razviden iz priloge 3.

- Odgovor na prvo (1) vprašanje: »Vse odgovore na poslovanje podjetja najdete na naših spletnih straneh.«
- Dne 5. 7. 2015 smo po pregledu njihove uradne spletne strani ugotovili, da podjetje zaenkrat tako doma kot v tujini ne sodeluje z NATO vojskami.
- Od podjetja G4S smo dne 30. 4. 2015 preko elektronske pošte dobili odgovor, ki je razviden iz priloge 4.
 - Odgovor na prvo (1) vprašanje: »Doslej še niso sodelovali z NATO.«
 - Odgovor na drugo (2) vprašanje: »Trenutno v načrtih nimajo namere sodelovati z NATO vojskami doma ali v tujini.«
 - Na koncu so napisali, da ne izključujejo možnosti sodelovanja z NATO, če se pojavi dobra poslovna priložnost.
- Podjetje Prosegur
 - Do danes od podjetja nismo dobili nobenega odgovora. Po pregledu njihove uradne spletne strani smo dne 5. 7. 2015 ugotovili, da podjetje zaenkrat tako doma kot v tujini ne sodeluje z NATO vojskami.

5.5 UGOTOVITVE O DEJAVNOSTIH VARNOSTNIH PODJETIJ V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE

Iz informacij, ki smo jih pridobili na spletnih straneh in preko intervjujev, ki smo jih opravili po elektronski pošti, smo ugotovili, da so varnostna podjetja v državah EU organizirana na zelo podoben način, da imajo svoje izpostave oziroma sedeže povsod po svetu ter da uporabljajo podobno opremo in tehnologijo.

Vsem trem podjetjem iz držav EU, ki smo jih analizirali v diplomski nalogi, je skupno predvsem to, da do sedaj še niso sodelovala z NATO vojskami tako na domačih tleh kot tudi v tujini, recimo na operacijah kriznega odzivanja ali v stabilizacijskih operacijah v podporo miru (mirovne operacije). Izjema je le podjetje G4S, ki je v intervjuju izjavilo, da ne izključujejo možnosti sodelovanja z NATO vojskami, če se pokaže dobra poslovna priložnost.

6 ANALIZA UPORABE VARNOSTNIH PODJETIJ ZA SLOVENSKO VOJSKO

6.1 PRIMERJAVA POOBLASTIL VARNOSTNIKOV IN VARNOSTNEGA OSEBJA V REPUBLIKI SLOVENIJI Z VOJAŠKIMI POLICISTI SLOVENSKE VOJSKE

V tem poglavju smo primerjali oragniziranost, naloge in pooblastila, ki jih imajo varnostniki zaposleni v varnostnih podjetjih, ter vojaški policisti, ki so zaposleni v Slovenski vojski. Ti morajo prav tako kot varnostniki ali tudi cilivni policisti opraviti določena usposabljanja ki jim omogočajo uporabljanje pooblastil in pravic pri opravljanju svojih nalog oziroma službe.

Organigram 2: Primerjava organiziranosti med vojaško policijo in varnostnim osebjem

(Vir: povzeto po formaciji vojaške policije Slovenske vojske in organiziranosti varnostnih podjetij v Republiki Sloveniji)

Organigram 3: Primerjava nalog med vojaško policijo in varnostnim osebjem
(Vir: ZObr, 65. člen, <http://www.zrszv.si/index.php/za-drzavljanje>)

Organigram 4: Primerjava pooblastil med vojaško policijo in varnostnim osebjem (Vir: ZObr, 66. 67. 68. člen, <http://www.zrszv.si/index.php/za-drzavljanje/ukrepi-varnostnega-osebja>)

Skladno s primerjavo organiziranosti, nalogami in pooblastili, ki jih imajo tako vojaški policisti kot varnostno osebje oziroma varnostniki, smo prišli do zaključka, da vojaški policisti pri svojem delu uporabljajo pooblastila, ki so zelo podobna pooblastilom, ki jih izvajajo varnostniki zaposleni v varnostnih podjetjih. Tako lahko zaključimo, da varnostno podjetje lahko izvaja določene naloge za potrebe Slovenske vojske in s tem Ministrstva za obrambo Republike Slovenije.

Ker so varnostniki usposobljeni in opremljeni in razpolagajo z določenimi izkušnjami, bi lahko dali svoj doprinos pri izvedbi nalog, ki jih opravlja Slovenska vojska. Potrebno je le uskladiti pristojnosti in predpisati jasne naloge ter izvesti določena skupna usposabljanja za poenotenje postopkov.

6.2 PRIMERJAVA TUJIH VARNOSTNIH PODJETIJ S SLOVENSKIMI VARNOSTNIMI PODJETJI

Vsa varnostna podjetja v Republiki Sloveniji in Evropski uniji delujejo pod okriljem organizacije Konfederacija evropskih varnostnih služb (CoESS). Podjetja delujejo po enakem principu in opravljajo enake storitve povezane z varovanjem. Glavna razlika je seveda v velikosti podjetij. Nekatera podjetja, kot je to G4S, d. o. o., so podružnice večjih evropskih in svetovnih varnostnih podjetij, ki delujejo tudi v Republiki Sloveniji.

Na podlagi pridobljenih informacij smo prišli do zaključka, da varnostna podjetja v Republiki Sloveniji in v državah Evropske unije, ki smo jih obravnavali zaenkrat še ne sodelujejo z NATO doma ali na mirovnih operacijah. Vendar ne izključujejo te možnosti, če se pokaže dobra naložba v možnosti sodelovanja.

Tudi način organizacije in delovanja zasebnih varnostnih podjetij tako v tujini kot tudi v Republiki Sloveniji je zelo podobno urejen, kar je razvidno tudi iz zapisanega o organizaciji CoESS.

V primerjavi s slovenskimi varnostnimi podjetji je razlika v tem, da imajo podjetja v tujini skladno z trenutno zakonodajo večje možnosti za morebitno sodelovanje z NATO in jim zakonodaja tega ne preprečuje tako kot zaenkrat slovenskim varnostnim podjetjem.

6.3 POGOJI ZA SODELOVANJE VARNOSTNIH PODJETIJ S SLOVENSKO VOJSKO

V Sloveniji še nimamo varnostnih podjetij, ki bi sodelovala s Slovensko vojsko pri usposabljanju in delovanju na operacijah kriznega odzivanja ali mirovnih operacijah v tujini. Predvsem zato ker takšno delovanje zasebnih varnostnih ali vojaških podjetij zakonodaja v tem trenutku ne opredeljuje oziroma je ne obravnava kot morebitno nadaljne strateško in operativno delovanje Slovenske vojske. To je torej zaenkrat glavna ovira za bolj poglobljeno sodelovanje med varnostnimi podjetji in SV.

Iz lastnih izkušenj pa lahko govorim o sodelovanju zasebnih varnostnih podjetij in NATO vojska na področju, kjer se izvajajo mirovne in operacije kriznega odzivanja, kot so Afganistan, Bosna in Hercegovina ter Kosovo².

Vprašanja, ki se postavljajo v zvezi z delovanjem zasebnih podjetij v mednarodnih operacijah, so:

- Katera področja bi lahko varnostna podjetja pokrivala in v kakšnem obsegu?
- Ali se najemanje zasebnih varnostnih podjetij splača?
- Ali so zasebna varnostna podjetja lahko učinkovita pri podpori rednim oboroženim silam?
- Kakšni so pravni vidiki za delovanje zasebnih varnostnih podjetij podjetij v sklopu SV?
- Določanje statusa borca³.

Zelo pomembni so dejavniki, ki določajo status borca, ki v sklopu neke vojske sodeluje na mirovnih operacijah na določenem območju ali v vojaških spopadih:

1. da določeni enoti ali organizaciji poveljuje poveljnik, ki je odgovoren za svoje podrejene,
2. da imajo na daljavo viden razpoznavni znak enote,
3. da odkrito nosijo orožje,
4. da vodijo svoje operacije skladno z zakoni in običaji vojne.

Opredelitev borca temelji na načelu razlikovanja, ki je osnovno načelo, namenjeno spoštovanju in varovanju civilnega prebivalstva, ki naj bo čim bolj izvzeto iz bojevanja. Dolžnost razlikovanja se zdi še najbolj očitna pri pripadnikih enote vojske. Splošno sprejeta praksa držav je, da uniformira borce, ki so pripadniki rednih vojaških sil (Lahne, 2011, str. 139 in 140).

Tukaj moramo omeniti še pojem najemnik ali plačanec, ki se pojavlja skozi celotno tematiko sodelovanja zasebnih varnostnih podjetij z oboroženimi silami.

² Varnostna zasebna podjetja sodelujejo predvsem z večjimi vojskami NATO, kot sta vojski ZDA, Velika Britanija itd. Sodelovanje se iz videnega nanaša na varovanje vojaških baz, zavarovanje vojaških in civilnih konvojev ter varovanje vojaških, gospodarskih in državnih VIP oseb.

³ Zaščiteno kategorijo borcev sestavljajo različne osebe, med katerimi je v to kategorijo najbolj očitna uvrstitev pripadnikov redne vojske (kopenske vojske, vojne mornarice in vojnega letalstva). Prvi mednarodnopravni vir, ki podrobneje opredeljuje to vprašanje, je Haaški pravilnik iz leta 1907. Predpisal je, da zakoni, navade, pravice in dolžnosti v vojni veljajo ne samo za redno vojsko, temveč tudi za milice in prostovoljne enote (odrede), katerih pripadniki izpolnjujejo štiri pogoje (haaški kriteriji). Te pogoje pozneje povzame Prva ženevska konvencija iz leta 1949 in jih utrdi kot temeljne zahteve, ki jih je za pridobitev statusa borca treba upoštevati.

Plačanec (najemnik, ang. mercenary) je oseba, ki je kot tujec vpleten v bojevanje, motiv za bojevanje pa je osebna (materialna) korist. Definicija plačanca izhaja iz drugega odstavka 47. člena dodatnega protokola 1 k Ženevski konvenciji. Mednarodno pravo delovanja plačancev ne šteje za kaznivo dejanje. Po določbah Protokola imajo le nižjo zaščito kot osebe s statusom bojnika oziroma vojnega ujetnika (Fritz, 2011, str. 124 in 125).

Najemnik (tudi najemniški vojak, plačanec) je vojak, ki se bori za denar, ne glede na okoliščine. Za razliko od rednih vojakov ni vezan na državo, ampak ga zavezuje le pogodba, ki jo sklene z naročnikom. Sodobni najemniki lahko služijo kot svetovalci za varnost, svetovalci za (re)organizacijo oboroženih sil, načrtovalci raznih vojaških operacij (od državnih udarov do vojne proti drogam). Ne smemo mešati prostovoljcev v tujih vojskah, ki se po navadi borijo izključno zaradi ideologije, vere oziroma drugih stvari, z najemniki, ki se borijo samo zaradi materialnih ugodnosti pri najboljšem ponudniku (<https://sl.wikipedia.org/wiki/Najemnik>).

Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja ima kot reprezentativno strokovno interesno združenje s področja zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji od leta 2013 sklenjen protokol z Ministrstvom za notranje zadeve, Generalno policijsko upravo, o oblikovanju splošnih načel in izhodišč za tesnejše medsebojno sodelovanje na področju zagotavljanja varnosti (<http://www.zrszv.si/images/PROTOKOL-ZRSZV-POLICIJA.pdf>)

Vključevanje zasebnih varnostnih podjetij v delovanje Slovenske vojske na domačih tleh je še v povojih in v zelo majhnem obsegu⁴. Vključevanje v mednarodne operacije bi bil čisto nov pojav, tako da je težko oceniti, kakšen bo razvoj v prihodnosti in ali se bo vključevanje zasebnih podjetij splačalo, tako glede na stroške in učinkovitost, kot glede na pravne in moralne zadržke. Dejstvo pa je, da zasebna vojaško-varnostna podjetja že danes sodelujejo v mednarodnih mirovni in humanitarnih operacijah širom po svetu.

⁴ Edino znano sodelovanje varnostnega podjetja z MORS je podjetje C.S.B., ki je izvajalo usposabljanje na področju protipožarne zaščite (Vir: <http://supervizor.kpk-rs.si/podj/34573216/>).

Za primerjavo rasti trenda uporabe varnostnikov in povečanju njihovih pooblastil v Republiki Sloveniji smo uporabili razpredelnico v tabeli 2.

Letnica in člen zakona	1994 – 17. člen	2003 – 43. člen	2011 – 45. člen in drugi
Št. ukrepa.	Naziv ukrepa	Naziv ukrepa	Naziv ukrepa
1.	Opozorilo	Opozorilo	Opozorilo
2.	Preprečitev vstopa nepooblaščenim osebam v prostore oziroma dostop k objektom, ki jih varuje.	Preprečitev vstopa na varovano območje oziroma izstopa z njega.	Preprečitev vstopa na varovano območje.
3.	Zadržanje osebe do prihoda policije.	Zadržanje osebe do prihoda policije, vendar največ dve uri.	Zadržanje osebe do prihoda policije, vendar največ dve uri.
4.	Preprečitev vstopa oziroma izstopa vozilu ali osebi s prtljago.	Vrhni pregled osebe, pregled prtljage in pregled vozila.	Površinski pregled vrhnjih oblačil, notranjosti vozila, tovora in prtljage.
5.	Uporaba najmanjše potrebne sile.	Ugotavljanje istovetnosti.	Ugotavljanje istovetnosti.
6.		Zahteva za prenehanje ogrožanja oziroma za zapustitev varovanega območja.	Ustna odredba, da oseba takoj preneha s kršenjem ali ogrožanjem ali da zapusti varovano območje.
7.		Uporaba sredstev za vklepanje.	Uporaba sredstev za vklepanje in vezanje.
8.		Uporaba fizične sile.	Uporaba fizične sile.
9.		Uporaba video nadzornega sistema in vodenje evidenc obiskovalcev.	Uporaba sistemov tehničnega varovanja v skladu z zakonom in področno zakonodajo.
10.			Uporaba drugih ukrepov, če tako določa zakon, ki ureja posamezno področje (varovanje letališč, igralnic, jedrskih objektov).
11.	Pravica do nošenja strelnega orožja	Nošenje in uporaba strelnega orožja	Nošenje in uporaba strelnega orožja.
12.			Uporaba plinskega razpršilca.
13.			Uporaba službenega psa.

Tabela 2: Primerjava ukrepov varnostnikov po zakonih o zasebnem varovanju iz let 1994, 2003 in 2011
(Revija za kriminalistiko in kriminologijo, 2011, str. 231)

Po informacijah pridobljenih med pisanjem dipolmske naloge in tudi iz lastnih izkušenj lahko rečemo, da bi zasebna varnostna podjetja Slovenski vojski lahko nudila naslednje usluge oziroma dejavnosti:

- varovanje VIP oseb,
- usposabljanje taktik varovanja VIP oseb,
- varovanje objektov, ki niso zelo visokega pomena za Slovensko vojsko in obrambo države,
- prevozi nevarnih oziroma pomembnih pošilk in zavarovanje le teh,
- vzdrževanje in upravljanje različnih oborožitvenih sistemov,
- vgradnja in vzdrževanje varnostnih sistemov,
- usposabljanje pripadnikov iz varnostnih dejavnosti,
- izvajanje tečajev preživetja v naravi,
- izvajanje urjenja naprednih strelskih tehnik,
- izvajanje padalskih tečajev,
- izvajanje tečajev varne in taktične uporabe vozil,
- informacijsko varovanje,
- storitve zasebnih detektivskih agencij,
- tečaje samoobrambe in taktik bojevanja na kratkih razdaljah.

7 ZAKLJUČEK

Dejavnost zasebne varnosti je pri nas relativno mlada, saj v čisto zasebni podjetniški sferi deluje šele od leta 1991 naprej. To podjetništvo je torej relativno nova dejavnost, ki pa se intenzivno razvija in izpopolnjuje. Kot smo že navedli, pa v naši državi zaenkrat nimamo skoraj nobenih izkušenj z zasebno varnostno dejavnostjo, ki bi delovala tako na domačih tleh kot tudi v mednarodnih operacijah s Slovensko vojsko in njenimi enotami, kot je na primer vojaška policija.

Glede na to, da Slovenska vojska od leta 1997 sodeluje v več mednarodnih operacijah z vedno večjim številom vojakov, policistov in tudi civilnih strokovnjakov, bi verjetno zaradi stroškov, ki jih ima s tem država, morali kmalu začeti razmišljati o tem, da bi pri izvajanju nekaterih nalog vojakov kot spremljajočo podporo vključili zasebna varnostna podjetja.

V diplomski nalogi smo skozi raziskovanja zapisov, zakonov in ostale literature, ki je dostopna v knjižnicah in na spletnih straneh ugotovili, da do sedaj ni bilo omembe vrednega sodelovanja Slovenske vojske na domačih tleh ali v tujini. Tukaj gre seveda za več razlogov, ki smo jih že opisali.

Po opravljenih raziskovanjih in intervjujih treh največjih varnostnih podjetij v Evropski uniji in treh največjih varnostnih podjetij v Republiki Sloveniji, ki smo jih opravili

preko elektronske pošte smo ugotovili da omenjena podjetja dosedaj še niso sodelovala z domačimi ali tujimi vojskami zveze NATO tako na domačih kot tudi na tujih tleh. Večina teh podjetij je sicer napisala, da bi sodelovala z domačo ali tujo vojsko, če bi to bila dobra poslovna priložnost.

Kar zadeva Republiko Slovenijo bi bilo za takšen korak morali spremeniti določene zakone kot je recimo Zakon o zasebnem varovanju in določbe Zakona o orožju, s katerim bi zasebnim varnostnim podjetjem za čas opravljanja nalog v tujini in za potrebe državnih organov Republike Slovenije dovolili posest, nošenje in uporabo vojaškega orožja. Ta podjetja bi seveda morala biti v svojem delovanju usklajena z mednarodnimi enotami na področju delovanja oziroma poveljujoči enoti na terenu doma ali v tujini. Tako bi se izognili morebitnim težavam pri delovanju in kazenski odgovornosti, če bi prišlo do kršitve, oziroma nepoznavanju pravil delovanja za posamezno mednarodno operacijo.

Prav tako bi morali temu posledično dopolniti podzakonske akte kot je recimo Uredba o določitvi objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo, in ukrepov za njihovo varovanje ter določene člene v Pravilih službe v Slovenski vojski kjer je fizično varovanje določeno kot opravljanje straže, ki jo izvaja oborožena enota ali skupina vojaških oseb. Poleg straže lahko v določenih razmerah varovanje objektov opravljajo tudi prijavna služba, recepcijska služba, varnostno-nadzorna služba, intervencijska skupina in patrulja vojaške policije, če so postavljeni na to dolžnost z ukazom pristojnega poveljnika. V nadaljevanju lahko povemo, da je varovanje edina bojna naloga Slovenske vojske v miru in da jo zaenkrat opravljajo izključno pripadniki Slovenske vojske.

Bodoči trend razvoja tega področja narekuje temeljit razmislek in pravočasno pripravo zakonodaje v kolikor bi ocenili, da bi tudi v slovenskem obrambno-varnostnem okolju lahko vključili zasebna varnostna podjetja v delovanje Slovenske vojske ali pa kot zasebna vojaško-varnostna podjetja, ki bi kot že danes sodelujejo v mednarodnih mirovnih in humanitarnih operacijah tuja zasebno-varnostna podjetja širom po svetu.

LITERATURA IN VIRI

Knjige:

- Prezelj, I. (2005). *Nacionalni sistemi kriznega menedžmenta*. Ljubljana: FDV.

Članki in publikacije:

- Born, H., Caparini, M., in Cole, E. (2007). *Policy Paper – №20: Regulating Private Security in Europe: Status and Prospects*. Ženeva: Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF).
- Fritz, M. (2009). *Delovanje zasebnih vojaško-varnostnih organizacij v mednarodnih operacijah – pravni, organizacijski in funkcionalni vidik*. Prispevek. Ljubljana: FDV.
- Fritz, M. (2011). *Mednarodni kodeks delovanja zasebnih varnostnih podjetij*, znanstveni članek, April 2011-13/št.1. Ljubljana: MORS GŠSV.
- Jane's Defence Weekly (2010). *EU, NATO »must team« to fill capability gaps*. IHS Jane's Sentinel House, Surrey, vol. 30. str. 5.
- Lahne, N. (2011). *Sodobni izzivi in pomen statusa borca v mednarodnem pravu oboroženih spopadov*. April 2011-13/št.1, str. 137–138, MORS GŠSV.
- Sotlar, A. in Čas, T. (2011). *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 62/2011/3, str. 227–229, Ljubljana: MNZ.
- Zgaga, S. in Fritz, M. (2014). *Nacionalne omejitve pri pravilih delovanja oboroženih sil v mednarodnih operacijah in posledice njihovih kršitev*. Revija za teorijo in prakso zagotavljanja varnosti. Ljubljana: FDV.

Diplomsko, magistrsko ali doktorsko delo:

- Garb, G. (2012). *Globalizirana varnost in obrambni sistem Republike Slovenije*. Doktorska disertacija, Kranj: FDŠ.
- Garb, G. (2012). *Nacionalna in mednarodna varnost*. Interno gradivo za višjo strokovno šolo, program logistočno inženirstvo, modul vojaška logistika. Kranj: B&B.
- Konjar J. (2011). *Primernost uporabe zasebnih vojaških podjetij v operacijah v podporo miru*. Ljubljana: Magistrsko delo, FDV.
- Obrulj, V. (2011/2012). *Vojaško voditeljstvo in menedžment*. Interno gradivo za višjo strokovno šolo, program logistočno inženirstvo, modul vojaška logistika. Kranj: B&B.
- Pelaj, A. (2010). *Načrtovanje bojnih delovanj*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Setničar, M. (2011). *Zasebne vojaške organizacije*. Diplomsko delo, Postojna: MORS, Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje.

- Tratnik, M. (2002). *Osnove raziskovanja v managementu*. Koper: Visoka šola za management.

Spletne strani:

- *Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja* (2014). Pridobljeno 26. 5. 2015 z naslova <http://www.zrszv.si/index.php/o-nas>.
- *Zakon o obrambi (ZObr-NPB7) (2004)*. Pridobljeno 26. 5. 2015 z naslova <https://zakonodaja.com/zakon/zobr>.
- *Zakon o službi v Slovenski vojski (ZSSlov-NBB1) (2007, 2008)*. Pridobljeno 27. 5. 2015 z naslova <https://zakonodaja.com/zakon/zsslov>.
- Uradni list R. Slovenije (2011). Pridobljeno 28. 4. 2015 z naslova <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201117&stevilka=690>.
- NATO (2014). Pridobljeno 28. 3. 2015 z naslova <http://www.nato.int/>.
- *Prispevek 24ur.com* (2012). Pridobljeno 20. 3. 2015 z naslova <http://www.24ur.com/novice/slovenija/v-sloveniji-nastala-prva-zasebna-varnostna-organizacija.html>.
- *Tuja varnostna podjetja, wikipedia* (2014). Pridobljeno 2. 4. 2015 z naslova http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_private_military_contractors.
- *30 največjih tujih varnostnih podjetij na svetu* (2014). Pridobljeno 29. 3. 2015 z naslova <http://www.securitydegreehub.com/30-most-powerful-private-security-companies-in-the-world/>.
- *Ženevska akademija* (2014). Pridobljeno 14. 3. 2015 z naslova <http://www.geneva-academy.ch/>.
- *NATO legal deskbook second edition*. Pridobljeno 28. 3. 2015. <https://publicintelligence.net/nato-legal-deskbook/>.
- G4S. Pridobljeno z naslova 29. 3. 2015 <http://www.g4s.com/>.
- *Prosegur*. Pridobljeno 29. 3. 2015 z naslova <http://www.prosegur.com/corpen/index.htm>.
- *Slovenska vojska*. Pridobljeno 4. 4. 2015 z naslova <http://www.slovenskavojska.si/>.
- *Securitas AB*. Pridobljeno 4. 4. 2015 z naslova <http://www.securitas.com/en/>.
- *IBS-varovanje*. Pridobljeno 4. 4. 2015 z naslova <http://www.ibs-varovanje.si/sl/>.
- *The Confederation of European Security Services (Konfederacija evropskih varnostnih služb) CoESS* (2012). Pridobljeno 8. 4. 2015 z naslova <http://www.coess.org/?CategoryID=174>.
- *Sintal koncern*. Pridobljeno 18. 4. 2015 z naslova <http://www.sintal.si/>.
- *MORS, Sodobni vojaški izzivi, znanstveno-strokovna publikacija Slovenske vojske, 2011-13/št. 1* (2011). Pridobljeno 31. 5. 2015 z naslova http://www.slovenskavojska.si/fileadmin/slovenska_vojska/pdf/bilten_sv/svi_13_1.pdf.

- *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 2011-62/št. 3 (2011). Pridobljeno 16. 6. 2015 z naslova http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/KRIMINALISTIKA/RKK_3-2011.pdf.
- *Uradni list RS, št. 27/2010, Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSNV-1), Stran 3677* (2010). Pridobljeno dne 17. 6. 2015 z naslova <http://www.uradni-list.si/1/content?id=97018>.
- *Wikipedia, Najemnik*. Pridobljeno 22. 6. 2015 z naslova <https://sl.wikipedia.org/wiki/Najemnik>.
- *Mirovne operacije, Združeni narodi* (2008). Pridobljeno dne 22. 6. 2015 z naslova <http://www.mirovne-operacije.si/operacije>.

Pravni viri:

- Pravila službe v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 84/09).
- Vojaška doktrina (Vlada RS, šifra 80000-3/2006/3, z dne 1. 6. 2006).
- Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo in 96/12-ZPIZ-2).
- Zakon o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07).

PRILOGE

Priloga 1: Odgovor podjetja »Sintal podjetje za varovanje, intervencije in storitve, d.o.o.«

Grega Zakrajšek grega.zakrajsek@sintal.si 27. maj 2015

Spoštovani g. Čengić!

Prejeli smo vaša vprašanja, za katera se vam v imenu uprave Sintala zahvaljujem. Žal pa vas moram obvestiti, da vam zelenih podatkov ne moremo posredovati.

Zahvaljujem se vam za razumevanje in želim še veliko uspehov na akademskem področju,

Grega Zakrajšek

marketing in odnosi z javnostmi

grega.zakrajsek@sintal.si | tel: 01 513 00 61 | gsm: 041 217 184

Koncern Sintal | Litostrojska 38, 1000 Ljubljana

tel: [+386 1 513 00 00](tel:+38615130000) | fax: [+386 1 513 00 19](tel:+38615130019) | www.sintal.si |

www.facebook.com/sintal.koncern

Priloga 2: Odgovor podjetja »IBS, varovanje in storitve, d. o. o.«

IBS Varovanje d.o.o. info@ibs-varovanje.si 27. maj 2015

Pozdravljeni,

1. Žal še nikoli nismo sodelovali z Slovensko Vojsko,
2. Glede na dejstvo, da smo Approved center za izvajanje tečajev FPOS-I in Close Protection Level 3 (za pridobitev licence za telesnega stražarja: <http://www.sia.homeoffice.gov.uk/Pages/home.aspx>) in je ta "security" licenca zelo zaželeno na območjih rizičnega varovanja, pa imamo načrte in predvsem željo po sodelovanju z Slovensko vojsko.

Lep pozdrav,

Dalibor Debartoli, CEO

International Bodyguard Service
IBS Varovanje in storitve d.o.o.
Tomšičeva cesta 13, 1330 Kočevje

M: [+386 40 570 402](tel:+38640570402)

P.: [+386 1 546 50 65](tel:+38615465065)

<http://www.ibs-varovanje.si>

Priloga 3: Odgovor podjetja »Securitas AB«

info@securitas.com 28. april 2015

Dear Sir/Madam,

Thank you for your e-mail to info@securitas.com, which is a centralized e-mail address, handled at the Securitas Head-Quarters in Stockholm, Sweden.

For more information about in which countries we have business operations, please visit the following page on our Corporate website:

<http://www.securitas.com/en/about-us/country-selection---map/>

Best regards,

info@securitas.com

Securitas Group

----- Forwarded by Katarina Lökke/HQ/SECURITAS on 2015-04-28 14:27 -----

Priloga 4: Odgovor podjetja »Group 4 Securicor«

Mike Carter Mike.Carter@uk.g4s.com 30. apr. 2015

Dear Dejan

You asked the question "Did your security company work or plan to work with NATO and in which areas?"

We do not work with NATO as an organisation on peacekeeping and have no plans to do so. But were an appropriate opportunity arise we would consider this.

Regards and good luck with your dissertation

Mike

Mike Carter

Defence Programme Director

G4S UK&I

tel: +44 020 7963 3386

mob: [+44 7500 031484](tel:+447500031484)

email: mike.carter@uk.g4s.com

web: www.g4s.com/uk

skype: mike.carter.g4s